

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий Комуніст

ІМ. ДІДЧИЖЕВСЬКОГО

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 6 грудня
1989 року

№ 51 (4078).

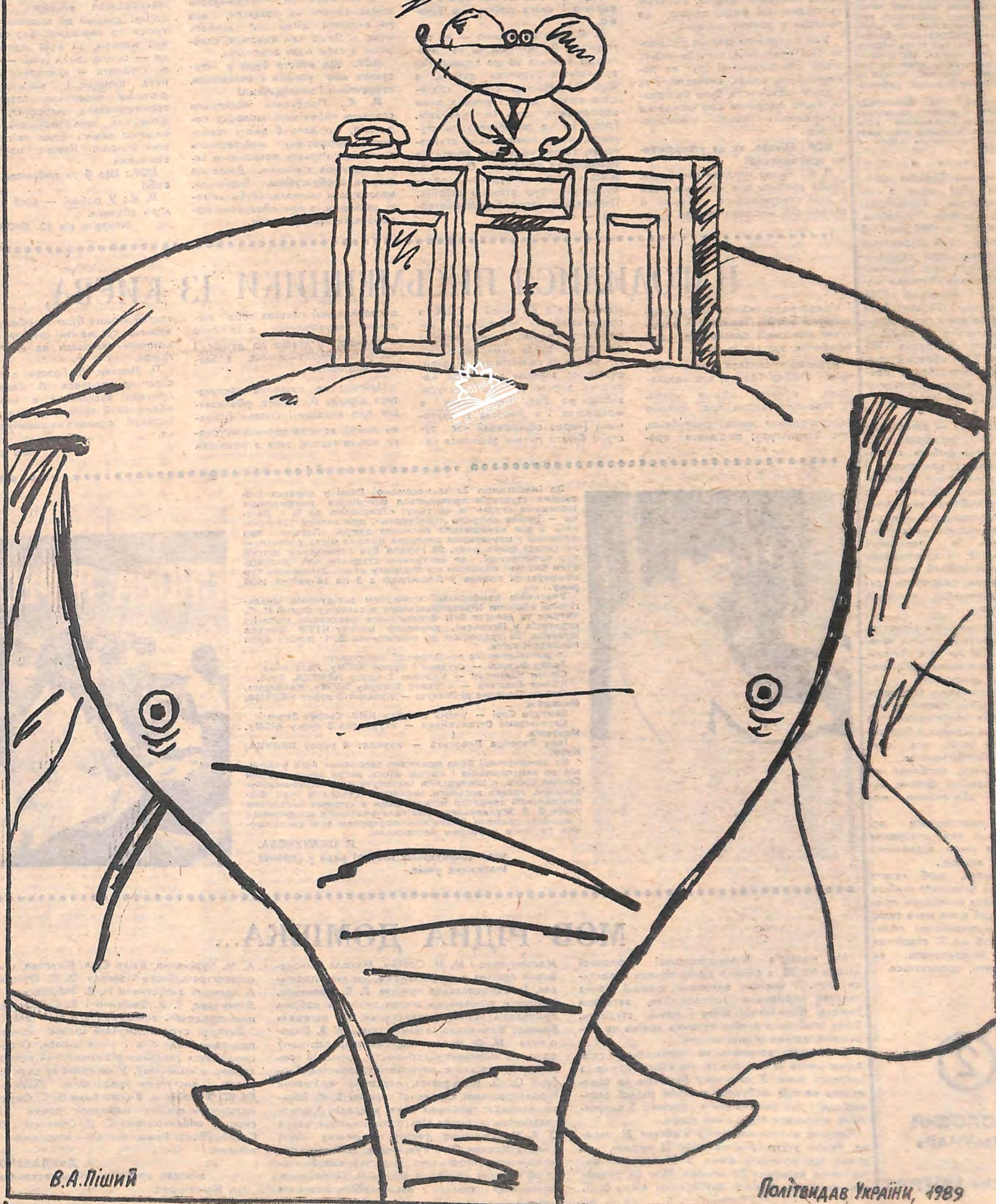
СУБОТА

23

ГРУДНЯ
1989 р.

Ціна 8 коп.

**КОГО ОБИРАЄШ,
ТЕ Й МАЄШ!**

В.А. Піший

Політвидав України, 1989

ХРОНІКА ПОДІЙ

ПЛАТФОРМА ВАЛЕНТИНИ ГРАБОВОЇ

Перший оргпленум, який відбувся зразу після XXV Кіровоградської обласної звітно-виборної конференції обрав Валентину Грабову секретарем Кіровоградського обкому комсомолу. Перш ніж представити вам, шановні читачі, програму секретаря, яку вона втілюватиме на практиці, нагадаємо, що Валентина — частини гості «Молодого комунаря». На сторінках тижневика друкувалися розповіді про неї, інтерв'ю, з'являлися її власні публікації.

До речі, про Валентину Грабову, її роботу, захоплення можна детальніше прочитати в інтерв'ю «Математика і... комсомол» («МК» — 8.12.1989).

Валентина Грабова народилася 1961 року в селі Ганнинському Кіровоградського району. Українка. Член КПРС з 1985 року. В 1977 році стала студенткою Кіровоградського педінституту, а після його закінчення працювала вчителем математики Ганнинської СШ. У листопаді 1985 року була обрана першим секретарем Кіровоградського райкому комсомолу. 8 грудня 1989 року на XXV обласній конференції була обрана секретарем Кіровоградського обкому ЛКСМ України.

1. Спочатку — детальніше зникнути і розібратися із специфікою роботи секретаря обкому комсомолу і зразу включитися у виборчу кампанію, залучати до участі у виборах якнайбільше представників молоді.

2. Допомогати молоді розібратися в політичних прагненнях, з врахуванням її запитів, потреб, реальної обстановки, розробити систему діяльності комітетів комсомолу.

3. Підтримувати різносторонні розумні почини юнаків і дівчат чи то в політичній, чи то в культурній, економічній діяльності.

4. Підтримувати таку господарську діяльність молоді, яка спрямована на виховання молоді, і боротися проти такої, яка існує заради заробітчанства.

5. Сприяти, особливо через економічні форми, духовному збагаченню молоді.

6. Використовувати всі можливості для створення належних умов відпочинку сільській молоді.

7. Сприяти, щоб газета «Молодий комунар» глибше відображала суспільні проблеми, щоб вона мала свою чітку комсомольську позицію, і щоб на її сторінках не було перекручень, як це, на жаль, трапляється.

Чому саме бій? — запитає читач. Тим паче, коли дізнається, що наше інтерв'ю — з Людмилою ЕГЕЛЬСЬКОЮ, секретарем Кіровоградського обкому комсомолу, обраною на цю посаду одноголосно. Однак, бій все-таки триває. Бій за попередні задумки, за впровадження нових форм, за утвердження комсомольського авторитету. Можливо, саме все, з чого починала свою роботу ще в 1988 році секретарем обкому, знайшло підтримку, схвалення в тих, хто проголосував на пленумі за Людмилу Егельську. Як вона бачить свою роботу в наступному — про це сьогоднішнє інтерв'ю.

КОР.: Наскільки мені відомо, ти, Людмילו, була обрана за свої цікаві почини ще в минулому. Зокрема, це стосується учнівської молоді. Почини-то продовжувати муться вживатися, а нові наміри?

Л. Е.: Перш за все зусилля спрямовую на демократизацію навчального процесу через повноцінну роботу учнівських рад. Ми багато надіялися на самоуправління, але ж його треба втілювати через конкретні форми. Учнівські та студентські ради, думаю, це поштовх у даному питанні.

Учні і студенти раніше розділяли свої прагнення, цілі. Звичайно, згоди стопроцентної тут не повинно бути, однак, визнаємо: і ті, і другі часто-густо були безправні. Варто подумати про юридичне утвердження нашої учнівської молоді.

КОР.: Цікаво, як це утвердження приходить?

Л. Е.: Через трудове виховання. Треба зробити все можливе, щоб і далі створювалися учнівські й студентські кооперативи, де б мо-

лодь могла шити, в'язати, виготовляти найрізноманітніші сувеніри, надавати побутові послуги. Так можна «вбити» декілька зайців — дати можливість заробити гроші, спрямовано використати вільний час, навчитися певному ремеслу.

Варто створювати й сільські кооперативи, у нас уже є приклади з вирощенням насіння.

У напрямі трудового виховання маємо ще один — створення учнівських і студентських господарств і підприємств. Сьогодні за це по-справжньому взявся обласний штаб студентських загонів.

КОР.: Людмילו, давай повернемося до попереднього запитання про нові наміри. Як, на твою думку, революційні зміни варто вносити в життя учнівської комсомолі?

Л. Е.: Політизувати навчальні заклади! Останнім часом політика у нас стала невід'ємною частиною життя. Однак практика показує, що в учнів і студентів ще бракує політичних знань.

КОР.: Декілька слів про милосердя, про яке ми так багато говоримо і якого майже не бачимо...

Л. Е.: Що не бачимо — не погоджуся. Бо школярі чи не найперше взяли за цю справу. Результати: в будинках дитини, в школах-інтернатах стало традицією вітати дітей і учнів з днем народження, щось їм дарувати. Гроші на це перераховують студенти, котрі працюють в студагонах, також надходять кошти від проведення ярмарок. Олександрівський дитячий будинок в подарунок рік тому отримав автобус, Пантаївська середня школа-інтернат — одяг...

Головне, про що дбаємо сьогодні — це на милосердя стосунків між собою.

КОР.: На що особливо плануєш звернути увагу в своїй роботі на посаді секретаря?

Л. Е.: Повернути через виховання дітей нашим наступним поколінням прекрасну історію нашої Кіровоградщини, її національну культуру. Ще раз наголошувати на важливості національного виховання. Напевне, нас шу — через дітей. Напевне, нас доречно дорікають в забудькуватості. Тож треба зробити з цього належні висновки. Цьому допоможуть екскурсії, походи, зустрічі з цікавими людьми.

Та і навчання, вважаю — проблема з проблем. Це першочергове завдання. Тут теж є цікавий задум — відшукати талановитих школярів, помітити, виділити цей талант.

КОР.: Тобто: є серед нас обдаровані, як то кажуть, «від бога» багаті розумом діти. І, як я зрозумів, цих дітей варто виділити, зумів, цих дітей варто виділити, спрямувати їхній талант, не побоюся цього слова, в потік подальшого розвитку.

Л. Е.: Саме так — спрямувати обдарованість на розвиток, але не виділяти дітей як якихось «над...». Якщо нам вдасться, створимо в себе малу академію.

КОР.: Що нового буде у стосунках між учнями і вчителями, студентами і викладачами?

Л. Е.: Пробували поліпшити стосунки через клуб молодих педагогів, що дало б змогу підвищити професійну майстерність вчителів і сприяти потеплінню їхніх стосунків з учнями. Дещо ця форма пробуксувала. Вирішили, враховуючи помилки, клуби як такі залишити, а при обласному організувати заочну школу.

КОР.: На обласній комсомольській конференції ти, Людмילו, свій виступ присвятила проблемам піонерії. Чому говорила про це окремо? Чи не значить, що піонери сьогодні взагалі непомітні?

Л. Е.: Відповідь словами, які прочитала з анкети одного піонера: «Піонер сьогодні — це бранчик, якого боляче б'ють, поли він не стане слухняним». Через те, що ми піонерів не сприймали всерйоз, піонерська організація перетворилася на додаток до школи, а піонерська робота зводилася до навчально-виховних процесів.

Вихід з цього стану — дати можливість піонерам визначити програму своєї діяльності, створити фонди піонерської ініціативи. Впевнена — піонери ще зявлять про себе!

КОР.: І останнє запитання: як секретар, якими справами, Людмילו, займаєшся?

Л. Е.: Абсолютно всіма. Наприклад, коли плануємо винести на розгляд бюро обкому комсомолу питання про сільські проблеми, чи про промислові, намагаюся максимально вникнути в стан справ: дзвоню до спеціалістів, готуюся по періодиці. Безпосередньо напрям, за який відповідаю, це — освітня сфера (учні — вчителі, студенти — викладачі, жовтня, піонери...), військово-патріотичне виховання, спорт, інтернаціональне виховання, профілактика правопорушень. Я не виділяю якийсь один найголовніший напрям. Кожен по-своєму важливий.

КОР.: Що б ти побажала самій собі?

Л. Е.: У роботі — щоб всі наміри збулися.

Інтерв'ю вів Ю. ЯРВИЙ.

НАГОДИЛИСЯ ПИСЬМЕННИКИ ІЗ КИЄВА

і кіровоградський громадсько-політичний клуб «Перевесло» влаштував для своїх завісідників і всіх бажаних зустріч із ними.

Аудиторія слухала Павла Мовчану і Любов Голоту, що називається, ловлячи кожне слово. П. Мовчану говорив про історію та сьогодення нашої республіки, про її культуру; поділився вра-

женнями від зустрічей у США з представниками тамтешньої української громади; ішла мова і про філософське осмислення світу, загальногуманістичні ідеали, екологію; згадали про З'їзд народних депутатів, про наступні вибори до Рад. Письменник і в монологах, і в діалогах зі слухачами (через обмежений час зустрічі багато питань лишилися не-

висловленими) показав себе людиною ґрунтованою, аналітично мислячою, чутливою до думок і настроїв співрозмовника, вправним оратором.

Цейтнот не дозволив наслухатися віршів. Л. Голота, рбказавши про видавничі справи (урізували папір), встигла прочитати усього кілька творів; зате з поезіями

гостей можна було ознайомитися, купивши тут же їхні книжки. Письменники залишали на них автографи.

П. Мовчан, Л. Голота, а також столична поетеса Л. Клименко провели зустрічі і в магазині «Книжковий світ», педінституті та інституті сільгоспмашинобудування.

Наш кор.

За ініціативою Загальносоюзної Ради у справах іноземних студентів проводиться Всесоюзна конференція іноземних студентів на тему: «Звернення до В. І. Леніна — ідейне джерело перебудови», присвячена 120-й річниці з дня народження великого вождя. Перший тур пройшов у навчальних закладах нашого міста у жовтні — листопаді цього року. 20 грудня був проведений другий тур конференції, де виступили студенти, чий доповіді були визнані кращими на першому етапі. Заключний тур конференції пройде у Ленінграді з 9 по 14 квітня 1990 року.

Учасників конференції привітали завідувач ідеологічним відділом Кіровоградського міським партії М. С. Чигрин та делегат XIII Всесоюзного фестивалю молоді і студентів у Пхеньяні, директор центру НТТМ Микола Цуанов. За традицією до пам'ятника В. І. Леніну були покладені квіти.

Із доповідями на конференції виступили: Ходер Маджид — студент 1 курсу КІСМУ, Палестина, Сітхон Чалінсук — курсант 2 курсу КВЛУЦА, Лаос, Нхемі Сованна — студент 2 курсу КІСМУ, Камбоджа, Фелікс Гільєрме ді Жезуш — курсант 3 курсу КВЛУЦА, Мозамбик, Бангуро Сорі — учень 2 курсу КМУ, Сьєрра-Леоне, Цесенжавин Отгонсайхан — студентка 5 курсу КІСМУ, Монголія, Іван Перейра Револьта — курсант 4 курсу КВЛУЦА, Куба.

На конференції було прийнято звернення його учасників до комсомольців і молоді міста, котре зачитав Вікен Сенгар Сінгх, п'ятикурсник інституту сільгоспмашинобудування, голова міського земляцтва студентів Індії. Відповідальний секретар міської ради у справах іноземних учнів О. В. Журавльова привітала учасників конференції і вручила грамоти й пам'ятні подарунки всім виступаючим та їхнім науковим керівникам.

Л. ШЕЛКУНОВА,
член секретаріату міської ради у справах іноземних учнів.

Фото В. ГРИБА, С. ГУТКА.

МОВ РІДНА ДОМІВКА...

На подвір'я Кіровоградської середньої школи № 30 із самого ранку почали сходитися гості. Її колишні вихованці, фахівці різних галузей народного господарства, ветерани Великої Вітчизняної війни і праці, студенти. Вони прибули з різних куточків країни на піввіковий ювілей рідної школи.

Сивоголові ветерани не соромилися сліз. Адже дехто із них пішов на війну прямо з шкільної лави. З того часу багатьом не траплялась нагода побувати в стінах рідної десятирічки. І ось велика сім'я колишніх її випускників зібралася під одним дахом.

Перший випускний вечір відбувся 21 червня. Разом зустрічали світанок 22 червня, не знали, що почалась війна. З 30 перших випускників загинули 20 чоловік. Про це розповіли ветерани Великої Вітчизняної війни В. К.

Мельниченко і М. М. Сотник. Микола Миколайович приїхав з м. Воронежа, де нині проживає. Із Свердловська приїхав Л. В. Івахненко. Нинішнім вихованцям школи слугують добрим прикладом колишні випускники. Це ветерани Великої Вітчизняної війни і праці В. Я. Водоп'янов і М. Ф. Чумаченко, секретар парткому одного з київських підприємств, колишній президент учнівського наукового товариства «Глобус» О. О. Никифоров, науковий працівник Кіровоградської картинної галереї В. М. Босько, кандидат технічних наук, викладач Кіровоградського інституту сільгоспмашинобудування О. В. Мельниченко, доктор медичних наук, лікар з Москви О. І. Рум'янцева, інженер проектно-конструкторського інституту виробничого об'єднання «Червона зірка» М. П. Косогор, автолюсер станції автотехобслуговування

А. М. Куріненко, лікар Є. А. Вікулова, слюсар олієекстракційного заводу О. П. Футурняк... А колишні випускники Н. В. Забродська, В. В. Логвинова, Т. А. Ващенко і В. С. Коновалова нині працюють вчителями у рідній школі.

Виступи супроводжувала цікава концертна програма педагогів і учнів школи. Особливо сподобався глядачам різноманітний репертуар хорового колективу. У ювілейному святі взяли участь і виступили представник Ленінського РК КП України м. Кіровограда В. С. Онуфрія, інспектори відділу народної освіти Ленінського райвиконкому С. Д. Олексюк і О. Д. Стародубцев. Кращі вчителі нагороджені грамотами.

Р. ДАЙДАКУЛОВ,
вчитель, громадський кореспондент.
м. Кіровоград.

МАНДРІВКИ ДИЛЕТАНТІВ ОКОЛИЦЯМИ МІСТА

[ПОЛЕМІЧНІ НОТАТКИ ПРО РОБІТНИЧІ ЗАГОНИ СПРИЯННЯ МІЛІЦІЇ]

ПЕРЕБУДОВА:
ТВОЯ ПОЗИЦІЯ

ДУМКА МІНІСТРА

Вибух злочинності, справжній вибух... А в міліції сьогодні недокомплект 48 тисяч працівників. Ідуть із міліції. Причини відомі. Що робити? Я вже багато разів повторював очевидну істину: без підтримки власними силами зупинити цей чорний вал злочинності не зможе.

Супільна активність нібито сильно виросла, але практичної діяльності, крім мітингової, поки що не видно. Весь пар, як кажуть, йде у світло. Більшість ладна за північ дивитися сесію Верховної Ради по телебаченню, обурюватися нашими недоліками, але мало хто, грубо кажучи, бере до рук мітлу і підмітає вулицю.

Ось шахтарі Кузбасу почали з реальних дій: закрили винні магазини. В Донбасі робітники буквально змусили нас порушити кримінальні справи проти директрис магазинів, що приховують дефіцит.

...Вам не подобається назва «робітничі загони»? Але це ідея, якщо згадати, йде ще від Леніна. Він завжди говорив «робітничі міліції». Що тут поганого? Чому когось повинно лякати слово «робітники»? Звичайно, там можуть бути і службовці, й інтелігенти. Ну давайте змінимо назву. Знову ж — як це зробити! Декретом МВС! Віднині робітничі загони іменувати загонами народу. Чи які

В. В. БАКАТІН

3

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

23 грудня 1989 року

Начальник райвідділу:

«А я не згоден»

Я дуже поважаю міністра Бакатіна, але його думку про робітничі загони розділяю далеко не повністю. Розумно, ідея ця вже давно витає у повітрі. Та й самі ми, журналісти, не перестаємо запевняти: без допомоги громадян злочинності не подолати. Так що міністр Бакатін має рацію.

— Та навіщо вам міністр Бакатін? — зауважив мені заступник начальника УВС А. К. Шкода. — Ви поговоріть з будь-яким начальником райвідділу міліції. У нього на цей рахунок теж думки існують.

А знайомий начальник райвідділу, між іншим, скептик за характером, сказав: «Я теж поважаю міністра Бакатіна, шкода лише, що про оперативну обстановку в країні міністру доповідають не начальники райвідділів. Робітничі загони сприяння міліції це, запевняю вас, дитяча заваза. Одна морочка з ними, ще слідкуй, щоб їх правопорушники не побили! Сьогодні, товариші дорогенькі, вирішує не кількість, а якість».

Думки начальника-скептика повторювали згодом представники різних міліцейських рангів, лише з однією характерною деталлю: те, що ми говоримо — не для преси! Мовляв, часу пройшло не так багато, навіщо ж губити ідею в корені. Але...

Я теж згоден, що губити ідею в корені не слід. Надто дорого це нам потім обходиться — загублена ідея. Та я б вчинила нечесно, коли б не спробувала розібратися у питаннях створення робітничих загонів сприяння міліції (РЗСМ), керуючись твердим розумом, а не емоціями скептичних начальників райвідділів і обережних кадровиків («Це не для преси»). Я відкидаю будь-яку упередженість по відношенню до РЗСМ. Нерозумно вважати робітничі загони панасеєю від усіх прикроз як і «тільки морокою» також.

І ось розберемося по суті, тим більше, що в Кіровограді про ці загони напевне знає дуже обмежена кількість людей.

Голос робітничих кварталів

Ми пам'ятаємо, як серйозно сприйняли народні депутати постанову Верховної Ради «Про рішуче посилення боротьби із злочинністю», прийняту в останній день роботи І З'їзду народних депутатів. Проголосували всі без винятку і одностайно, і противники. Згодом, коли ейфорія пройшла, стало зрозумілим, що прийняти постанову — це ще не все. Якщо в міліції 48 тисяч недокомплект, якщо не вистачає 30 тисяч автомобілів, якщо технічне оснащення міліції не витримує ніякої критики, то посилюй — не посилюй...

Вище голови, як кажуть, не стрибеш. Однак бездіяльність і надмірний скептицизм теж «погода» не зробиють. Створені на місцях тимчасові комітети по боротьбі із злочинністю при всій поспішності створення і не до кінця врахованій субординації дій, повинні нести позитивний елемент у справу державної ваги — оголошеній війні із злочинністю. В рамках тимчасового комітету і виникли робітничі загони сприяння міліції. Ще раніше такі загони виникли у робітничому Сормові, стали «голосом робітничих кварталів», і коли я почала знайомитися з роботою кіровоградських робітничих загонів сприяння міліції, була переконана, що досвід горьківчан врахований у структурі наших РЗСМ. Втім, сама я про цей досвід нічого певного не знала, а самі «ерзеєсемівці» знали ще менше.

Було рішення виконкомів створити при Ленінському, Кіровському райвідділах, Олександрійському, Знам'янському, Світловодському міськрайвідділах міліції робітничі загони сприяння міліції. Вказівка отримана в кінці серпня, а 1 вересня почали роботу робітничі загони, які на сьогодні нараховують по області 258 чоловік.

Принцип їх існування і дій потребує деяких коментарів. Означив він так: від кожного підприємства у міліцію посилається кілька чоловіків, які виконуючи міліцейські обов'язки, зарплату отримують на підприємствах. Що означає подібне явище в умовах госпрозрахунку, чи приносить воно користь чи ще поговоримо. А поки що познайо-

мимося детальніше з роботою робітничих загонів.

Спочатку члени РЗСМ були закріплені за різними службами міліції: карним розшуком, БХСС, слідством. Але згодом керівництво вирішило — «ерзеєсемівці» повинні брати участь лише в охороні громадського порядку.

— Ну, не нерівництво так вирішило, — зауважив заступник начальника УВС ооликовиком А. М. Подольня. — Ми проконсультувалися на місцях. Члени загонів у міліцію посилали ради трудових колективів. І вони мають право спитати з нас, що роблять у міліції їх посланці. Чи охороняють вони народ, чи «на повігеньках» у слідчого існують.

— А й справді анекдотична ситуація виходить. Члени робітничих загонів отримують зарплату таку ж, як і на виробництві (іноді більше чотирьохсот карбованців) за те, що розносять виклики в міліцію. Правда, мій друг, слідчий дуже образився, коли у нього відібрали помічника з робітничого загону. Мовляв, думають, що ми тут нічого не робимо! Зрозуміти слідчого не важко, кому не відомо, що сьогодні означає робота міліцейського слідства.

— Але повторюю: рішення закріпити представників робітничих загонів лише за дільничними і патрульно-постовою службою йшло не від тов. Подольня і навіть не від начальника УВС області. Але і сам я вважаю: тут робітні загони принесуть більше користі, ніж у карному розшуку чи слідстві, де вони виконують примітивні функції.

Я не можу заперечити Анатолію Миколайовичу в принципі. Ради трудових колективів робітничих підприємств посилали своїх представників для реальної допомоги міліції у боротьбі із правопорушниками і злочинними елементами. Ми можемо з будь-якою недовірою ставитися до тої користі, яку приносять робітничі загони, але результати в їхній роботі є. Якщо брати в межах області, то за час існування загонів їх учасниками затримано 30 осіб, що підозрюються у здійсненні злочинів, 10 осіб, що знаходилися у розшуку і 700 правопорушників: за появу у стані сп'яніння у громадських місцях, за розпиття спиртного у невизначених місцях, за порушення правил торгівлі спиртним тощо. Все це очевидні факти. Є й конкретні приклади активності членів РЗСМ. Наприклад, помічник машиниста Кіровоградської геолого-розвідувальної експедиції М. І. Левченко на своєму власному (підкреслюю) транспорті з працівниками карного розшуку Ленінського РВВС об'їздив ледь не всю Україну, працюючи по розкриттю злочинів.

Ю. М. Коваленко, В. М. Піскуп, В. В. Баріло з Олександрії затримали крадіяв транспорту і розкомплектовників автомобілів. А. В. Жаров і О. М. Ибальнін із Світловодська працюють у РЗСМ з першого дня, були закріплені за групами оперативного реагування, де принесли міліції реальну користь.

З допомогою В. А. Мошана з робітничого загону при Ленінському РВВС виявлено 8 точок самогонваріння, затримано 39 чоловік за порушення антиалкогольного законодавства.

Хоч і небагато, але цей перелік, очевидно, можна було б продовжити. Недавно начальником УВС підписано наказ про заохочення 12 членів РЗСМ, котрі особливо відзначилися. Що ж, мабуть, це добре. Люди працюють, чому б не дати їм грошової премії чи не нагородити цінними подарунками. І все ж мене цей наказ дещо турбує. Не сам по собі. Розумієте, відчуваю, щось ми зовсім не те робимо! На фоні досить скрутного становища нашої міліції...

Втім, виходячи з перелічених вище досягнень робітничих загонів у читача може скластися ідилічна думка про їх існування і місію. А вже заохочення управління так прямо рожеві мрії викличе.

Не так все просто.

Командир робітничого загону: «Вказівки треба виконувати»

— А я скажу вам по-робочому, — у голосі командира робітничого загону сприяння міліції при Ленінському РВВС В. В. Горбенка, до якого я звернулася першим, бриніла рішучість. — Нас створили, виконуючи ека-

зівку, а що там далі, нікого не цікавить. Приміщення у нас немає, зв'язку немає, транспорт теж відсутній. Середня зарплата людям, повинна бути 220—250 карбованців, а в нас хто 300 карбованців, хто 90 отримує. Не можна так, ми ж зараз в одні умови поставлені. Підприємства повинні своїх посланців утримувати, перераховувати гроші на транспорт, на різні розходи, премії тощо. А нас кинули напризволяще. Ми ж працюємо нарівні з міліціонерами!

— Не така це легка робота, скажу я вам, — втрутився до розмови учасник загону В. Д. Рибалко, шахтар Інгільського рудоуправління, — я вже не раз по голові діставав!

Ті ж самі нарікання довелось вислухати мені в Кіровському РВВС, де командир робітничого загону сприяння міліції водій АТП 13552/ І. В. Дименко говорив з відчаєм і погано прихованим обуренням про ті обіцянки, якими годують «ерзеєсемівців» у виконкомі і навіть у обкомі партії вирішити питання з зимовою формою для учасників загонів. А вже загонівці патрулюють по місту разом з міліцією. Іде міліціонер у конусі, а поряд труситься «ерзеєсемівець» (чи як вони самі себе називають — розмівець) у болонівській курточці. — Ніхто намі конкретно не займається, — говорив Іван Васильович, — ніхто нічим не забезпечує. Машини виділили тільки 2 підприємства, а повинні 10. Як же це сприяння міліції? Сам Кравченко обіцяв потурбуватися про форму, та обіцянка — цяцянка...

Незрозуміле становище

Я хотіла почути думку «самого Кравченка» з приводу функціонування робітничих загонів, але начальник управління внутрішніх справ облвиконкому, призначений на цю посаду недавно, поспішив на зайнятість (кінцеві року, виросла злочинність, які там інтерв'ю), від будь-яких коментарів поки що відмовився.

А працівники робітничих загонів зараз опинилися в незрозумілому становищі. Прав у них ніяких. Обов'язки — майже ті, що й у ДНД, з тою лише різницею, що дружинники за своє патрулювання грошей не одержують.

Учасники РЗСМ висловлювали мені своє невдоволення, навіть образу, мовляв, посилюють злочинців ловити з голими руками, чому нам, хоч гумові палиці не дадуть! А я подумки посміхалася, згадуючи слова начальника райвідділу про те, що треба турбуватися, щоб правопорушники не побили міліцейських помічників.

— Ну, вибачте, — говорили мені в міліції, — крім пов'язок, ми їм нічого довірити не можемо. Палиці? А ви запитайте, чи їх усі міліціонери мають. Як і кожухи, між іншим. Чи, може, зброю довірити?

Представник виробництва: «Поверніть авторитет міліції»

Заступник генерального директора в/о по сівалках «Червона зірка» Ю. І. Пухаль — один з тих, хто активно займається формуванням робітничого загону. У Ленінському РВВС від «Червоної зірки» 23 представники. Цікава деталь, між іншим, інформація для роздумів. Мені довелось познайомитися з кількома членами робітничого загону, які прийшли на виробництво з міліції і тут же знову «виявили бажання» туди повернутися! Саме тому, що «Червона зірка», наш флагман робітничого класу, відгукнувшись на заклик допомогти міліції, направила туди найбільше представників. — Правда, в робітничому загоні мені сказали, що сподівалися на 30 чоловік, а прислали лише 23, — я й вирішила поговорити з червонозорівцями. Послухаємо краше Юрія Івановича Пухала. Заступник директора не кривив душою, назвавши ідею створення робітничих загонів необхідною зацією.

— Саме в тому плані, в якому вона існує, — наголосив Юрій Іванович, — непотрібна. А взагалі посилювати штати працівників міліції треба. Можливо навіть за рахунок підприємств. Але в міліції потрібні люди спеціально підготовлені, юридично грамотні. Віддані

своїй справі врешті-решт. Ну що за користь від дилетантів! Відірвали людей від верстатів... Навіщо це потрібно? Щоб вони ходили по місту і контролювали міліцію? Та до чого ж ми дожили, що вже не віримо тим, хто нас охороняє, «робітничій міліції» (не загонам). Це я і у вас запиту, представників преси, ви першими авторитет міліції принизили. А тепер ламаєте голову, потрібні робітничі загони чи не потрібні. Потрібні, але, повторюю, не в такому стані, як нинішні. Не грошей мені шкода. Хоч, між іншим, знаєте, у що це нам обійдеться — лише виплата зарплати 23 чоловікам за рік? 77 тисяч карбованців. В умовах госпрозрахунку. Коли ледве кінці з кінцями завод зводить. Але дооре, ми ладні відчислити певну суму міліції. Нехай вона сама вирішує, що з цих грошима роєнти...

До речі, на цю ж тему я розмовляла з директором заводу «Сегмент» В. Г. Феценком. Від заводу у робітничому загоні працює 2 чоловіки, а посилали 5. Не всі можуть прижитися у міліції. На заводі прийнято рішення перерахувати міліції 20 тисяч карбованців. РЗСМ директор заводу вважає неперспективною формою. І ще така деталь. Створивши РЗСМ, виконком порушує Закон про держпідприємство, пункт 5 статті 9-ої якого наголошує: «Виконання підприємством непередбачених планом обсягів робіт або послуг за завданням вищестоящого органу і рішенням Ради народних депутатів здійснюється на основі господарчих домовлень з оплатою затрат тими підприємствами і організаціями, для яких вони виконані (крім робіт по ліквідації наслідків стихійних явищ і аварій)».

Зрозуміло, ніяке підприємство і організація не буде вимагати від виконкомів місцевих Рад відшкодовувати борги, досить вагомі в нинішніх умовах. Усі ми добре розуміємо, що сьогоднішній зріст злочинності означає ой яку аварію для країни. Тому й рішення про створення робітничих загонів продиктоване екстремальною ситуацією. І все-таки будемо хоч якоюсь мірою реалістами. Що ми маємо на сьогоднішній день? Учасники РЗСМ закріплені за дільничними. Зрозуміло. Обсяг роботи у дільничного такий, що хоч робити, хоч не робити (чим наші дільничні з успіхом користуються), все одно мало що зробиш. Але ось помічник з РЗСМ одержує до 400 карбованців, а дільничний або ж патрульний 140—180 крб. Можна ситуацію змалювати по-іншому: хороший, класний майстер одержує копійки, а учень майстра кругленьку суму! Нонсенс. Ось так і з РЗСМ — усе будується на парадоксах. Відстоюючи ідею робітничих загонів, міністр Бакатін зовсім не підозрював, що у Кіровограді до неї підійдуть як до звичайної жвавіки.

Цікава ситуація: десь у 50—60-ті роки в нас були бригади сприяння міліції, які себе не виправдали. Потім з'явилися ДНД, в яких людей приваблювали 3 дні до відпустки. І коли ці 3 дні анулювали, люди з ДНД почали розбігатися. Тепер ось з'явилися робітничі загони, де тим же дружинникам замість трьох днів до відпустки виплачується кругленька сума. А міліція продовжує залишатися в облозі і не випадково членів загонів сприяють як контролерів над міліцією. До того ж, чому саме на рік люди відірвані від своєї основної роботи. Ми що — точно за рік покінчимо із злочинністю? Снаряджачись на своє «незрозуміле становище», представники РЗСМ говорили, що їм все доводиться робити на голому ентузіазмі. Чесно кажучи, ентузіазму і в самій міліції не так багато. Я розумію командиру робітничого загону з Кіровського РВВС, коли він говорить, що за меншу зарплату (тобто за міліцейську) ніхто в РЗСМ не піде. Але ж боротися із злочинністю треба. І мабуть не силами дилетантів з міських околиць. Хоч і їх сили теж потрібні.

Тому, якщо вже загони створені, якщо за роль понятих наказом начальника УВС виплачується премія у 100 карбованців, то чи не варто потурбуватися, щоб становище робітничих загонів якимось конкретизувати, надати можливості для нормального функціонування, для чого потрібні екіпіровка, приміщення, транспорт... Бо що то за міліція без транспорту — пішов на війну і забув меч. Давайте діяти з розумом, а не по команді!

Валентина ЛЕВЧОК.

ГОВОРИМО
ВІДВЕРТО

ДЕ ДИТИНА
ПІСЛЯ ПІВНОЧІ?

РЕЗОНАНС

Хочу дати відповідь на листа в редакцію нашої учениці Гребенюк Наталки, який надрукований у газеті під назвою «З клубу — за шкірку!» (11 листопада 1989 р.).

Наталка де в чому має рацію. У школі більше року не працював спортзал через ремонт, усіх матеріалів не було, той тривав він більше року, і лише завдяки допомозі наших шефів — колгоспу імені Куйбишева ми сьогодні маємо змогу проводити там заняття з фізичної культури, секції для дітей і дорослих — адже у нас у школі спортзал завжди був місцем, де вчорами збирається молодь.

Щодо гуртків, то хочу повідомити, що в школі діють п'ять предметних гуртків, дві фізкультурні секції і при залученні працівників місцевого будинку культури для дітей працюють вокальний, хореографічний і танцювальний гуртки. Один гурток працює в районного будинку піонерів. Учасники танцювального гуртка з підготовленим номером «Веселі клоуни» брали участь в мікрорайонному конкурсі шкільної художньої самодіяльності.

Після обговорення газетної статті в присутності батьків і дітей було вирішено створити для учнів гурток «Молода кухарочка» і зобов'язати місцевий будинок культури систематично показувати для дітей фільми о 15 і 17 годині, як це було в минулі роки.

Щодо вечорів відпочинку та інших зиховних заходів — то всі ті заходи, що були передбачені річним планом роботи школи, проводилися.

Щодо вечірніх сеансів і дискотек — то тут нехай у першу чергу подумують самі батьки, до чого можуть доходити їхні діти. І чи не будуть вони потім говорити, що директор та вчителі пустили все на самотплив, адже саме звідси у нас зростає злочинність, проституція, наркоманія. Саме 13—14-річними підлітками здійснюється сьогодні майже половина злочинів, скоєних учнівською молоддю. Є, на жаль, у нас такі батьки, що не турбуються, де їхня дитина пропаде до дванадцятої години ночі і чи з нею нічого не сталося... А виховання дитини починається з сім'ї...

С. ЯРОВИЙ,
директор Григорівської неповної середньої школи.
Світловодський район.

4

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

23 грудня 1989 року

У «КІРОВОГРАДПРОЕКТ» Тамара Михайлівна Резнік прийшла рядовим інженером. Було це в 1961 році. На межі 60х—70х закінчила заочно два факультети Одеського будівельного інженерного інституту — промислово-цивільний і теплогазопостачання. У 1964, тут же, в інституті, вступила у партію. З 1978 по 1986 рік була заступником секретаря парткому об'єднання «Міжколгоспбуд» по ідеології, два роки після реорганізації установи — заступник секретаря партбюро інституту з ідеології. У лютому 1989 звільнена з роботи за результатами атестації (профнепридатність).

Звільненням закінчилась її дворічна одисея. Тамара Михайлівна стала скаржницею, кілька разів подавала в суд на адміністрацію. Інститут відвідувало безліч комісій. Списано гори паперу, проведено десятки розмов. Вона й пішла з колективу з репутацією невинної інтриганки, любительки скарг. Як сталося, що стільки років жінка працювала спокійно, претензій до неї не бу-

працювати з паперами — це вона вміє.

Що, здавалося б, тут неясно? Товстезна така документація у директора, протоколи партійних зборів, рішення засідань профкомів... Скаржниця, нікудишній спеціаліст, недисциплінований працівник. Збори, профкоми, партбюро голосують однозначно. Однак такі деталі, як слова Валерія Аркадійовича, не дають поставити крапку. Як це так «сам рекомендація»? Знаючи, що це недисциплінована інтриганка? І що значить «працювати з паперами вона вміє»? Хіба робота заступника секретаря парткому з ідеології — то лише робота з паперами? Голосували ж комуністи інституту за неї, обираючи до партбюро, то, мабуть, не все тут так просто. Насторожували й протоколи зборів. На папері, як на морі, штормила злість. Боротьбу аргументів, аналіз дій, докази чистієї правоти — всього у чекало від тих протоколів, тільки не такого бруд. Т. М. Резнік ще кілька років тому принесла в інститут лікарняний.

важливо було довести, що справді була все-таки торжествувати. У цьому бачу основне розходження її і колективу. У нас мало людей, які готові скрізь і всюди доводити свою правоту. За обставин, коли тай начальник — цар і бог, вершитель долі, це дуже важко.

Колеги Резнік, до яких я звернулася, не захотіли назвати своїх прізвищ. Вони говорять про неї як про грамотного спеціаліста, нормальну людину, не скандалістку, не інтриганку... Не хочуть називати прізвища.

Я не розумію, що вона хотіла кому довести, де вона є та справедливості. Тамара Михайлівна затіяла щось непотрібне...

Приблизно такі фрази. Люди хочуть спокійно працювати. Це прагнення зрозуміле. Та якщо навіть невинну характеристику не хочуть підтверджувати своїми прізвищами, то яка ж тоді моральна атмосфера у цьому колективі? І чи не тому якийсь чоловік, що зайшов до кабінету В. А. Долгушева, на моє запитання, якої

Але ж сам процес перевірки відбувався без неї. До того ж перевірки й не завжди починались із розмов з нею. Як і було у випадку з перевіряючим з об'єднання «Укрнідпроект» В. М. Скурєнєвським, представником прокурорського нагляду обласного суду Говорухіним. Їм вдалося перевірити скарги Тамари Михайлівни, навіть не зустрівшись із нею. Остання перевірка комісії міськкому партії зробила неоднозначні висновки. Вказувалося на необ'єктивність, тенденційність адміністративної. Але до відома колективу ці висновки доведені не були. І не знайшли принципової оцінки ні партійної організації, ні парткому.

Т. М. Резнік називають наклепницею. Коли вона писала скаргу в ЦК, згадала такий факт: Довченко, коли одержував квартиру, приховав від профкому, що він має подаровану власність. Оскільки не було доказів (документів), це вважалося наклепом. Але комісії міськкому партії було представлено доказ, що власність все-таки була.

Наївна ІНТРИГАНКА

ло, обов'язки свої виконувала справно, і раптом таке?..

Як з'являються у нас скаржники? Якщо це борці за справедливість, то чому їх часто не підтримує колектив? Якщо довелося почути: таким от борцям (чоловікові й жінці) колектив їхній подарував зроблений з картону молоток із написом: «Супругам Новиковим, щоб бити їх по головах».

Не знаю, за що боролися ті Новикови, але жест їхніх колег аж ніяк не свідчить ні про культуру, ні тим більше про об'єктивність.

І все ж, чому так різко переродилася Тамара Михайлівна? За 26 років роботи вона не мала стягнень, а за останні півроку — дев'ять! Не беру на себе роль ще однієї комісії, яка б знову перевіряла все від «а» до «я». Хочу глянути на цю справу із загальної перспективи: хто такий у нашому суспільстві «борець за справедливість», як ставляться до нього люди?

...В інституті «Кіровоградпроєкт» змінився директор. На його посаду був рекомендований тодішній начальник технічного відділу П. І. Довченко. На партійних зборах його кандидатуру підтримали, виступила проти лише Резнік. При зсій повазі до Петра Івановича вона ажакала, що він не дозрів бути директором.

Чи звітає все почалося? — Звичайно, ні, — говорить П. І. Довченко. — Проти мене на тих зборах виступила і К. Ф. Токарева, але ж ніхто не може сказати, що до неї я ставлюся упереджено.

Все нібито правильно. Насторожує інше: люди, які пам'ятають ті збори, знають, що протест Токаревої містився в запитанні «Де ж буде працювати В. Л. Закржевський (попередник Довченка)?». Теперішній директор стверджує, що Тамара Михайлівна завжди була інтриганкою і скандалісткою. Але Резнік свого часу давала йому рекомендацію для вступу в партію! (Як можна було брати рекомендацію у такої людини?).

Із секретарем партбюро інституту В. А. Долгушевим у мене відбувся такий діалог:

— Вона переступила будь-які грані моралі стосовно підходу до роботи.

— Якось же вона працювала всі ті роки. Як би ви оцінили її як спеціаліста?

— Розумієте, вона не звикла працювати...

— Але ж зараз вона працює в кооперативі і одержує непогані гроші (Валерій Аркадійович сам показав мені відомість задекларованих внесків), а там даремно грошей не платитимуть.

— Життя її примусило працювати.

— Але ж як її обирали скільки років заступником секретаря парткому, потім партбюро?

— Я сам її порекомендував, вона цю роботу любить і справлялася з нею. Ходити на семінари,

Проникливість судин не дозволяла їй вісім годин сидіти на одному місці. Із колишнім директором В. Л. Закржевським вона домовилася, що відпрацюватиме по вихідних. У протоколі з приводу цього, таке: «Козинець А. Е., (він в той час уже не працював, був на пенсії — О. С.): Совість вона зtratила ще при В. Л. Закржевському, тому, що вона, що хотіла, те й робила. Залаякала Закржевського дзвінками із обкому партії, а сама розперезалась. Товариш Довченко примусив її працювати».

Але ж дозволяє запитати, якщо Володимир Леонідович був таким уже поганим керівником, то чому «розперезалась» тільки Тамара Михайлівна? Всі інші залишилися чесними і працюючими? Т. М. Резнік звинувачують, що вона не залишалась до кінця робочого дня, а зарплату одержувала повністю. Питаю, чи відпрацювала вона ті години у вихідні?

— Ні, не відпрацювала, — каже В. А. Долгушев. — Сектор інформації — це як бібліотека. Співробітників у вихідні в інституті нема. Якщо вона тут і була, то що ж це за робота?

Не знаю, чи була у ті дні Тамара Михайлівна на робочому місці. Але секретар партбюро, кривля душою, мабуть, розраховував на мою некомпетентність. А хіба в обов'язки начальника сектору не входить визначення і систематизація інформації, поповнення картотек, коригування переліків типових проєктів і конструкцій, підготовка щомісячної підбірки технічної інформації?

...Через місяць після виступу на зборах місячний оклад Тамари Михайлівни зменшили на 10 карбованців, додавши 15 з директорського фонду. Але сьогодні доплата є, — завтра своїм рішенням директор може зняти її. Тому жінка звернулася у вищі організації — Державний комітет СРСР по праці і соціальних питаннях, в Держагропром, до обкому профспілки, в ЦК профспілки, які затверджували постанову № 372/18-1, на підставі якої директор зменшив оклад. Відповіді приходили різні. Зводились до того, що оклад завідувача сектору НТІ, що є структурним підрозділом у складі технічного відділу, визначається в розмірах, передбачених постановою ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР і ВЦРПС. У відповіді секретаря ЦК профспілки В. М. Нікітіних уточнялась і сума — 190—210 карбованців. Тобто, зарплату зменшили їй незаконно. Директор змушений був відновити попередній оклад. А Тамара Михайлівна звернулася з позовом в суд, щоб директор відшкодував їй збитки — виплатив 90 карбованців за ті 9 місяців, коли вона добивалась роз'яснень...

Правда, дивна жінка? Ну, для чого зайвий клопіт? Чи обідніеш на ті гроші? Ні, Тамарі Михайлівні

він думки про Т. М. Резнік, відпові: «Я б її разом із столом викинув за вікно». Прізвище запитувати не стала — не хотілося його осоромити.

П. І. Довченко історію із зарплатою пояснює так:

— Тамара Михайлівна хотіла, щоб зробили окремий відділ інформації. Рада трудового колективу була проти, масштаби нашого інституту не дозволяли це зробити. А вона скаржилася...

Чому ж Петро Іванович не уточнив, що питання про відділення сектору інформації від технічного відділу постало тоді, коли конфлікт цей був уже в розпалі, і начальник техвідділу І. В. Гуйван робила все, щоб лихоманити роботу сектору. Важливі директивні листи не доходили в сектор, затримувалися в Ізолюди Володимирівни, або обходили відділ взагалі. Тоді Тамара Михайлівна й почала вимагати, щоб сектор відділили від технічного відділу.

Чим же закінчився позов у суд? Ленінський районний народний суд відмовив Т. М. Резнік. Вона звернулася в обласний. Пізніше обласний суд встановив, що гроші їй знято незаконно і їх треба доплатити, але звертання в суд було просторочено. Тобто, якби Резнік одразу, ще в квітні 1987 року, коли їй зменшили оклад, звернулася в суд — це було б не пізно.

Не тільки себе захищала Тамара Михайлівна. Своєю часу розгорів конфлікт між адміністрацією і тепер уже колишнім працівником О. І. Телехом. Вона тоді висловила свою думку. Потім не раз за це докоряли. Із протоколу № 3 засідання партбюро від 14 вересня: «О. С. Белов: «Чому ви виступили на захист Телеха, коли його розбирали в профспілковій групі техвідділу?»

Вже згадувалось тут, що було в інституті дуже багато комісій. Писала Тамара Михайлівна і в ЦК партії, ходила в обком. Скаргу її розбирав і Ленінський райком партії. На зборах перший секретар райкому сказав: «Як скаже перанина, так і буде». Створюалась комісія по перевірці скарги. Тамара Михайлівна наголошувала, що не довіряє їй, але ніхто не зволігав їй слухати. Бюро не створило нову комісію. А на засіданні партбюро і на партійних зборах питання було поставлено не як розгляд фактів, викладених у скаргі, а як персональна справа комуніста Т. М. Резнік. Її виключили з партії. Комісія парткому теж провела перевірку і відмінила рішення цехової парторганізації. Партком прийняв постанову, де мовилось і про накладення стягнень на членів комісії за необ'єктивний підхід до справи. Секретар парткому І. О. Лагодич зачитав її на зборах цехової, збори були проти. Рішення партком змінив.

Перевірки скарг Т. М. Резнік проводились без її присутності.

— Завжди починали розмовою з нею, — пояснює П. І. Довченко.

І знаєте, що каже про це Тамара Михайлівна?

— Петро Іванович був присутній на партійних зборах і на бюро, коли про це йшла мова. І промовчав. Це ж нещирість комуніста!

Наївна ви жінка, Тамаро Михайлівно!

Але ж чому в нас так мало таких наївних?

Можна ще багато розповісти про те, як Т. М. Резнік, яка була присутня на судових засіданнях в дні свого лікарняного, довелося доводити, що вона мала на це право і лікарняний їй повинні оплатити (це підтвердив арештирешт заступник головного лікаря обласної лікарні по експертизі тимчасової непрацездатності Борис Опанасович Біленко). Проте, як її звинувачували в тому, що вона не хоче їздити у відрядження і на курси підвищення кваліфікації (коли було виписане відрядження у Кишинів, їй стало відомо, що кальки котельної, за якими треба було їхати, здані на відправку поштою, а перед від'їздом на курси у неї двічі повторився приступ хвороби і вона мала двотижневий лікарняний). Проте, як збиралася рада трудового колективу, яку очолює І. В. Гуйван, щоб зняти із її місячного прибутку (30 карбованців) за три дні, які вона провела в суді. Та не це головне.

Мені подзвонила жінка, яка свого часу працювала в «Кіровоградпроєкті». Потім перейшла на іншу роботу, але мала справу з документацією, що готував інститут. Врешті, вона добре знає майже всіх членів колективу, бо живе з багатьма в одному будинку. Звати її Марія Білонанко (вона чи не єдина, хто не відмовився називати прізвище).

— Я довго не розуміла, — каже вона, — чого добивається Тамара. Спитаю одного — «не знаю», іншого — «де вона в нас та справедливості», каже, тепер же я знаю, що таким людям, як вона, дуже важко. Вона завжди скаже правду в очі.

З протоколу № 3 засідання партбюро інституту від 14 вересня: «Л. М. Мірошник, начальник кошторисного відділу: Без усякої скромності вона могла всім членам профкому сказати, що ви всі не праві, що ви всі виступаєте в угоду директору, боячись, що вас будуть утискувати. Те ж саме було сказано і на звітних виборних партійних зборах». На засіданні профкому Т. М. Резнік заявила, що начальник технічного відділу І. В. Гуйван не має ні технічних знань, ні організаційних здібностей, що шкодить роботі не тільки сектору, а й інституту.

Хтось «борець за справедливість»? Хтось іде проти «думки колективу»? Хтось вважає свої аргументи переконливими? Наївні ви інтриганти!

С. ОРЕЛ.

СТАРЕ СМІТТЯ ТА В НОВІ ВІДРА?

Здавна прийнято говорити й писати про наші студентські гуртожитки як про другий рідний дім, без якого було б геть неможливо жити та вчитися. От мені й спало на думку зайти, наприклад, у гуртожиток № 2 Кіровоградського педінституту ім. О. С. Пушкіна та й подивитися, як студенти там живуть.

Зустрічаю давнього знайомого з Узбекистану, добре встигаючого студента національного відділення, і запитую про, так би мовити, «дух» мешканця гуртожитку та як, на його думку, проживання в гуртожитку впливає на психологію особистості.

— Розумієш, — відповідає, — мені здається, що наш гуртожиток чимось нагадує значну частину населення країни. Кожен займається своїми справами, кожен одержує приблизно однакову криву, що мала б задовольняти його потреби, та нікому справи нема до «мафії». (Останнє слово співбесідник пояснювати не став).

Після цього розмовляю ще з двома хлопцями. Володимир (назвемо його лише так з метою безпеки подальшого навчання) каже: «Не розумію, що ви там у «Молодому комунарі» робите. Мабуть, пишете, аби щось писати. Ото під кінець року з'явилися публікації про «М-ський трикутник», — то мабуть, щоб збільшити кількість передплатників. Про гуртожиток треба писати, але ж правду. У тому вашому «Комунарі» я читав, що, виявляється, гуртожиток ремонтували десь аж на сорок сім

тисяч карбованців. Аби так було, то ми вже давно жили б у палаці. А то не розумію, де ж гроші справді діваються. Фарбу, приміром, для ремонту купуємо за свій рахунок, та ще й інститут дає, але не все використовується чомусь. І неясно, куди що дівається. Останнім часом чув навіть пропозицію — щоб кожна кімната мила по черзі туалет. Чергова ж приходить лише раз на тиждень. Ми бачили столичні гуртожитки, там таких проблем нема. Люди приходять із заняття відпочивати і вчитися, кожен має можливість у своїй кімнаті вільно встановити телевізор, приймач, магнітофон чи будь-які електроприлади, і ні з кого не вимагають за це додаткової платні, як у нас. А ми здали у цьому році до платні за проживання додатково ще по чотири карбованці кожен — за проведення гарячої води. Так що ж! Водопровід справді провели. І сказали тепер, що теплої води не буде аж до природного її потепління, тобто... до літа. А якщо запитуєш про щось у деканаті (філологічного факультету — Л. П.), то типова відповідь така: «А от ви самі спробуйте!».

Ясна справа, можна все спробувати, але ж кожен повинен бути на своєму місці, займатися своїм ділом».

У більш «науковій» формі починав пояснювати стан мешканців гуртожитку Сергій О.: «Тут форму-

ється замкнуте соціальне середовище, яке відрізняється тим, що крім основних турбот, є ще додаткові: нема де помитися, не працює той чи інший туалет, хтось десь напився, хтось норовить відлучитися і треба йти розбиратися. На нашому п'ятому поверсі рідно буває тиша та порядок ще й тому, що тут мешкає значна частина хлопців із національного відділення, які живуть за своїми старими звичаями, хоча, як правило, вважають, що за показним престижем у Європі потрібно мати: а) гроші, б) європейські костюми, в) «руську» подругу. Якщо ж сказати коротко, то живемо ми разом, але в той же час кожен окремо, сам за себе».

Ні, на нудьгу студенти не скаржаться. Проводяться літературні вечори, диспути, дискотеки. (Останні, мабуть, більше не будуть проводитися, бо десятого грудня прийшов проректор з навчальної роботи Б. В. Кучинський і наказав зл-л-ламати стояк, що спорудили хлопці для встановлення апаратури. Мовляв, мало місця для занять у читальному залі. А він не завжди й наполовину буває заповнений). Час від часу додають якоїсь різноманітності й випадки, подібні тому, що стався восьмого грудня увечері: прийшла юрба місцевих хлопців з погрозами та з дрючками, вибігло все узбецьке населення гуртожитку, приїзд нарядів міліції відвернув заїкнення, хоча стражі порядку й сказали: «Розбирайтеся самі».

У автора цих рядків була спроба порозмовляти ще з двома відмінниками з більш «тихо-

го» поверху, але вони в один голос заявили, що ні на які питання відповідати не будуть, бо хочуть одержати дипломи і зовсім не бажають, щоб хтось порушив їхні привілля. Навіть без призвищ розмовляти відмовилися. «Ми вчимося, відпочиваємо, ми все одобряємо-сі». Так зі студентських років нас потихеньку привчають: хочеш одержати диплом, тим паче з відзнакою, хочеш зайняти кращу посаду, потрібна тобі добра зарплата — мовчи та пристосовуйся. (Так проходить відбір, хоча з курсу біології відомо, що якнайкраще пристосовуються найпростіші).

Хочеться все ж дорікнути мешканців гуртожитку, студентам факультету: чим, одначе, займається ваше самоуправління? Який зворотний зв'язок воно має з керівництвом інституту? Чи до традиційного (адміністративно-командного) управління приєднався префікс «само» — лише у лінгвістичному відношенні?

Дев'ятого грудня, спускаючись вниз сходами гуртожитку, помічаю новину: на кожному поверсі раптом стоїть відро для сміття... Нове-новісіньке! Виявляється, вся оселя збуджена: йде перевірка, на чолі якої — декан філфаку Л. Г. Показєєва. Нашивидируч наводиться порядок: мисться посуд, витирається пил, акуратно складаються книжечки. «К нам едет ревизор!». Традиція.

Л. ПАНАСЕНКО.

НА РІЗНІ ТЕМИ

ХОЧУ ЛИСТУВАТИСЯ

Пишу до вас вдруге. Надрукуйте, будь ласка, адреси мою та моїх подруг. Ми дуже хочемо знайти хороших друзів.

Розповім про нас. Я та Алла блондинки, а Тана — брюнетка. Всі ми веселі і маємо схожі характери. Мабуть, не даремно дружимо. Всі займаємося колекціонуванням, спортом і танцями. Багато читаємо. Непогано навчаємося. Ось наші адреси: 317213, Кіровоградська обл., Команіївський район, с. Петрівка, вул. Степова, 8. Зозулі Ірині, вул. Леніна, 21. Рябоконь Аллі, вул. Степова, 9. Ніколайчів Тані.

Я — Іра Голиш. Живу в Малій Висці. Мені 12 років. Люблю сучасну музику. Школу, в'язу. Читаю цікаві книги. Якщо хтось хоче зі мною листуватися, пишіть на адресу: 317430, Кіровоградська область, Мала Виска, вул. Путузова, 10. Голиш Ірині.

Ви можете надрукувати і мою адресу в «Молодому комунарі». Мені дуже хочеться познайомитися з дівчинкою, яка стане мені подружкою. У мене була подруга, але вона виїхала з нашого села. Хочеться з кимось ділитися думками, розмовляти про прочитане (я люблю читати), спілкуватися. Я шанувальниця рок-музики, особливо подобається група «Ласковий май» і Юра Шатунов.

Моя адреса: 317154, Кіровоградська обл., Новгородківський район, с. Вершини-Кам'янка. Іщенко Олені.

Я люблю писати листи і хочу знайти собі багато друзів по листуванню. Захоплююсь естрадною музикою, літературою. Мені 15 років, школярка. Живу в селі Перепелиця п/о Глиняна, Добровеличківського району, по вулиці Енгельса, 46. Поштовий індекс 317506. Листи адресуйте Генераловій Оксані.

Уроки співу під супровід автореву?

Ось уже який місяць не стихають розмови навколо події, що хвилює мешканців вулиці Калініна обласного центру. Не можуть бути спокійними й учителі СШ № 4 та батьки дітей, котрі тут навчаються. А справа вся в тому, що з чимось нелегкої руки намічається будівництво нового мосту через Інгул і нової автомагістралі, котра буде проходити повз вже існуючу школу і майже добудований міський Палац піонерів.

За цим Палацом знаходиться єдиний в Кіровограді дитячий парк. Разом із прилеглою набережною він є чудовим куточком для відпочинку наших дітей. Навіщо ж псувати його мережею магістральних доріг, навіщо отруювати повітря вихлопними газами?

Ми, жителі мікрорайону № 14, категорично протестуємо проти будівництва ще одного моста і гамірної вулиці. Яка необхідність його будувати, якщо такий же знаходиться всього лиш за 180 метрів звідси? Яка необхідність будувати шостий міст, якщо вже існує п'ять капітальних і один асфальтований пішохідний? Адже транзитний транспорт об'їжджає місто по окружних дорогах, а для міського цілком вистачає й наявних мостів. Навіщо даремно витрачати державні гроші і псувати й так сплюндровану природу? До того ж як узгоджується майбутнє будівництво із нормами проектування?

Згідно санітарних норм і правил при плануванні й забудові, а також реконструкції міст і окремих районів необхідно максимально зберігати вже існуючі будівлі, вулиці, дороги, мости тощо. Економічно й раціонально використовувати капітальні вкладення. Робити все можливе для збереження пам'яток архітектури й культури, містобудівних ансамблів. У нас

же після наміченого будівництва значно постраждає вулиця Калініна — одна із найстаріших вулиць Кіровограда. А на ній знаходиться будинок, в якому народився видатний радянський піаніст Г. Г. Нейгауз, чия ім'я носить одна з музичних шкіл обласного центру.

Звернемося ще раз до санітарних норм і правил. «Шляхи підходу учнів до шкіл не повинні перетинати проїжджу частину магістральних доріг на одному рівні». Що ж ченас наших дітей в майбутньому, якщо шляхи підходу до середньої школи і Палацу піонерів будуть перетинати дві грандіозні автомагістралі з надзвичайно інтенсивним рухом? Що ченас жителів навколишнього мікрорайону, розташованого в найнижчій точці міста, коли й сьогодні ми дишаємо вихлопними газами, котрі щільною хмарою висять над нашими будинками.

В. ЗІНОВАТНИЙ, Ю. СІРИЙ.

м. Кіровоград.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Коли цей лист готувався до друку, В. Ф. Зіноватний заніс до редакції звернення понад 600 мешканців вулиць Калініна й Островського до міськвиконкому, котре було направлено туди на початку нинішньої осені. У зв'язку з тим, що воно, крім згаданих моментів, містить деякі пропозиції, подаємо уривки з нього:

«...Нам важко гадати про доцільність будівництва сьомого автодорожнього моста через те, що залишилось від ріки, зате абсолютно зрозуміло, що зв'язане з цим зростання інтенсивності руху поблизу школи, Палацу піонерів і майбутнього дитячого парку не можна вважати розумним, враховуючи велику кількість дітей в даному районі. Крім цього, до уваги не береться той факт, що забрудненість повітря в 14-му мікрорайоні і зараз значно перевищує всілякі норми.

Тому ми категорично протестуємо проти бу-

дівництва транспортного моста в районі вул. Калініна і пропонуємо альтернативний варіант. На нашу думку, район вул. Калініна між набережною і вул. К. Лібкнехта в комплексі з Палацом піонерів, дитячим парком і системою фонтанів (які можуть бути збудовані поблизу річки) міг би стати для кіровоградців традиційним місцем для відпочинку у вихідні і проведення народних гулянь у святкові дні, адже воно вигідно відрізняється від площі Кірова тим, що поблизу ріки і багато зелені. У цьому місці можна було б побудувати пішохідний міст через Інгул.

А стосовно руху автотранспорту, то якщо додатковий міст все ж необхідний, пропонуємо розглянути можливість його будівництва в районі пров. Водостічного з виходом на вул. Андріївську, де на сьогодні значно малонаселеніша зона.

...Ми, мешканці мікрорайону, хочемо разом з повітрям перебудови дихати й чистим повітрям в буквальному розумінні цього слова. У той час, коли місцеві органи влади багатьох міст країни разом із громадськістю борються із забрудненістю навколишнього середовища, керівники Кіровограда такими рішеннями ще більше ускладнюють екологічну обстановку у розташованому в центрі міста мікрорайоні, що згубно впливає на здоров'я нинішнього і майбутнього покоління.

Ми готові зустрітись з цього приводу із представниками місцевої влади, адже неодноразово звертались в різні інстанції та відповіді ні від кого не дочекались...».

На своє останнє звертання жителі мікрорайону одержали офіційні папери від голови міськвиконкому М. П. Рибальченка та начальника головного управління архітектури і містобудування облвиконкому В. О. Рака, однак відповідей на поставлені в ньому болючі проблеми не знайшли. Тому й звернулись до га-

Б'ЄМО ТРИВОГУ

До Нового року!

ІСКРИСТЕ ЗИМОВЕ СВЯТО — ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ — НЕВДОВЗІ ЗАВІТАЄ У ВАШ ДІМ. ЦЕ ДОБРИЙ НАСТРІЙ, СЕРДЕЧНІ ВІТАННЯ, І, ЗВИЧАЙНО, ПОДАРУНКИ.

КОЖНОМУ ПРИЄМНО У НОВОРІЧНУ НІЧ ЗНАЙТИ ПІД ЯЛИНКОЮ РІЗНОМАНІТНІ СЮРПРИЗИ: ОБНОВИ, ЛАСОЩІ, ІГРАШКИ.

РАДИМО НЕ ВІДКЛАДАТИ ПОКУПОК НА ОСТАННІ ДНІ. ПОСПІШАЙТЕ ДО МАГАЗИНІВ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ ЗА ПОДАРУНКАМИ ПІД НОВОРІЧНУ ЯЛИНКУ!

ОБЛСПОЖИВСПІЛКА,
УКООПРЕКЛАМА.

5

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

СВІТОВІТЬ

НЕ СТРИТИ нікого. По місту пройти
Вже свято минуло. й не зустріти.
Вже долі його прапори.
Осінні дерева колишуться тисячовіто,
Немовби шепочуть мені:
«Говори... Говори!..»
Чи, може, у світу
душа затверділа на кремінь,
Чи, може, у мене душа вже
звелася на пси...
А слово, солодша
солодкого тістечка з кремом —
Не треба такого.
Таке холуям віддаси!
Скажи хоч собі
(бо в громади
затулені вуха),
Побач хоч би сам
(як не хоче вже більше
ніхто):
З великих народів
лишилась одна потеруха,
А замість вождів — манекени
по чорних авто.
Промчали машини. На вулицях
порожньо.
Щось кільчитьсся. (Може,
В душах
новітні потужні «ура»?).
По наших розлуках,
по наших розрадах і скрухах
По долях, зітлілих нінащо за розчерк пера...
О пам'яте, де ти? Хіба зі шкоринкою хліба
Міськими задвірками
мовчки вітаєш у страх?
Ти істини певна, але
вибачаєшся ніби
За попіл музейний.
за пил забуття
на віках.
І серце затнеться,
І слово запрагне роздолля,
А безмір прожитого туга
поразок озве.
І я зупинюся край сивого Дикого поля,
Де час кам'яніє... І поле мені оживе.
* * *
Як стріла крізь дванадцять кілець,
Я проходжу біль смертей.
Час холодний неперебутній
Перебув самого себе.
Він — цей слід на морському камені,
Він — цей ґрунт порохнявий
спраглий
Він — вода ще живої річки.
Він — це я,
він — це все, що не я.
Проростай,
пересохле зерно,
Крізь цупку шкаралушу
немочі,
Ти — початок або ніщо.
Я прокинувся серед степу,
Де розкидав Геракл каміння,
Коли грався малим
у крем'яхи...
Ось ці скелі і Громоклєй.
Ось цей слід на
гранітній тверді,
Ось могила — остання твердь.
Може справді, це слава — вмерти? —
Царським скіфом піти у смерть...
Степова моя Ойкумено,
Вічна земле пекарних кіл.
Ти поїла дитя Алкмени
Чистосилом своїх ніків!
ПЕРШЕ КОЛО ТВОЄ — ЖЕРТОВНЕ...
Пахне чепчик і дивосил.
І — прокляте питання: хто ми?
Дим жертвний? Безродний пил?
За три тисячі літ до мене
Я стою і паную час.
Б'ється серце степів шалене
За три тисячі літ до нас.
Гей, пришельці та автохтони,
Обізвітьсся на дні століть:
У двадцятому віці — хто ми?
І чия ми живуча віть?
* * *
Трійко голубів у серці країни Куявії.
Гомінке листя праслав'янських міст
На галузках рік блакитноводих.
Ой же як солодко дівчата співають,
Відпускаючи за водою своє дівочтво:
Плиньте, плиньте,
віночки
чарівничі!
Дивиться добра Леля
у дзеркальця віночків.
Чого ж ти плачеш,
берегине світу?
Чи ж не так озиває
пісня на розлуку?
Біжить, біжить Золотогровий Кінь!
Має грива до Шляху
Чумацького...
Аж де не взялися чорні
воріженьки —
Ловлять Коня, зорі збиваючи,
Та й упіймали,
біля срібен-терема,
прив'язали,
А терем обійшли,
та й запалили...

Ой, Лелі!
Де твоїм дітям
землі свої шукати,
Де Господареві віка звікувати,
Де Господині діток заховати?
Де Коневі-золотогровцю вісва поїдати?
Велике зло постало на сім світі!
Збіглися ріки до Дніпра на раду
Та й заніміли:
Упав Дніпро на Великі Пороги
ридаючи:
— Не носити мені більше
віночків, Лелі!
Не цвісти містам твоїм,
Як листкам на дереві світу, Лелі!
Вже й не знаю,
чи віліє хоч мала
галузка
Лелі..
* * *
Там, де Дніпро упав
на криваний камінь,
У Морі Часу — кола
лихоліть.

Запалися руїни
диво-храмів.
А степ стовічний, як було,
стоїть.
Блищать зірки найтоншого помолу,
Колиску Лелі
хилита Стрибог,
А я бреду по віковому колу
Це — житне коло в безмірі епох...
* * *
Коли я був білочубчиком,
Малим і наївним Пуруші!),
Хлопчаки на вулиці
Дражнили мене оселечником.
Батькова мати Марія
Втішала мене, як уміла:
Вона давала мені
Спечене в кабіці яблуко
І житнього хліба скибку,
Жито ще росло на бабиному городі
І наприкінці літа дядько з батьком
Його молотили.
«Тату, можна помолотити?»
«Спробуй, може ціпом лоба наб'єш!»
Я не забуду, як ціпи по снопах лупали,
Як зерна житні осипалися;
Запах житнього току і житнього хліба.
Запах раювання минулого...
«Мамо, ну нащо вам те жито?»
«Не гніви бога, сину, —
Всі ми діти житнього бога».
Поросли густі спориші
На місці бабиних вишень і слив,
На місці бабиного току й кабіці.
На місці хати бабиної,
На місці старої яблуні,
На місці городу —
Пуста...
Немає ніде мого житнього бога,
Немає!
* * *
Так де ж той світ
І де пракорінь велій,
Де хоч слідочок лагідної Лелі?
Блукає дух і сущого не знати,
Бо втрачено від вирію ключа,
Бо нам пташині зграї не зібрати,
Бо у дуду небесну не заграли
Нам...
О, пощо рубали ми сплеча?!
Пощо меча, не золотого плуга
Дано було нам з ласки Перуна?
Цей меч — знадоба наша чи вина?
Пощо водила ворохобна хуга
До наших требиш
заздрі племена?
* * *
Здавалось би, не віднайти початок —
На цьому полі вікових безладь,
На цьому полі,
де меча на брата
Здіймає брат. — о, вже не брат,
а таті..
А що по світу доброго посісно,
А чим багаті зброджені роди?
Які бенкети і які меди,
Яка гульба на села й городи!
Хто грає нерозтраченою силою,
Перед очима вічної орди..
Ці обриси осміяних покровів,
Цей добродішесний первісний наї,
Ця вірність без
услесливих поклонів,
Це черствість часу
І нікчемство слів...
Яка то неоглядна перспектива,
Для кращих і новіших панцюгів!
Для зрад і зваб.
для перелюбства й пива...
Для марних щаст'я і зграйних ворогів!
* * *
...Але минаю це криваве коло,
Бо все минає (промину і я);
На пагорбі, де самотинно й голо,
Стою і бачу: довга коля...
Але душа ще пам'ятає виток
І певні міти долі і перемін.
О, є ще нас
на наших древніх ріках,
У наших вічних
селищ і каїнів!
О, є ще нас у наших
віх тужавих,
У наших незбагненних
повертань,
У наших матерів,
по всіх державах,
У всіх боргів одаїчних
і питань,
У всіх відлунь! — Аж до пришельця-туска,
Блукальця-туска
в безмірі століть...
Ні, мій народ не
висохла галузка,
Він — суть століть.
Він — вічна СВІТОВІТЬ.
Блукальця
в нетрях зболених століть...
Ні, мій народ
не висохла галузка,
Він у віків —
незламна СВІТОВІТЬ.
Пєтро СЕЛЕЦЬКИЙ.
1) Пуруші — першолюдина,

ДО 17 І СТАРШІ

ТОВАРИШ ІННА

Інна Говорова — старша піонер-вождата Новомиргородської спецшколи-інтернату для глухих дітей. Школа ця єдина в нашій області. Годі й говорити, що специфіка роботи тут своя. Можливо, це і є головною причиною того, що вождаті тут останнім часом не «приживалися». А Інну діти полюбили, і вона відразу ж стала своєю. Її називають «товариш Інна». Дивно це звучить, вірніше, не звучить, бо мова, якою тут розмовляють, — мова жестів. Називається так, бо в поняття «товариш» мо-

ховний процес, але це ж чудово! Наташа розмовляла на уроці! Це навіть може служити похвалою для вчителя, який працює у спецшколі-інтернаті для глухих дітей.

ШАНУЙМО МОВУ СЕРЦЕМ І УСТАМИ...

Цими рядками з вірша розпочався урок української літератури у дев'ятому класі, який проводила Віра Никифорівна Романів.

Шануймо мову серцем і устами,

татам відривати їх від себе — це і сльози, і ридання. Але цим дітям треба встигнути вивчитися. Справа в тому, що перші чотири роки — то лише підготовче навчання. Потім виявляється так, що в старших класах діти, яких батьки невчасно віддали сюди, кидають школу, бо вони старші від своїх однокласників і що, мовляв, уже соромно за партю сидіти, пора працювати.

КЛЮЄ КУРКА КРУПКУ...

Якщо вже говорити про навчання, то просто неможливо не розповісти про урок, який тут називається «Свято звука». Такі уроки присвячені закріпленню кожного звука, а святом вони називаються

доглядає за ними як слід. Ці діти відчують добро і «наїжачують» проти грубоців. На них не можна підвищувати голос, бо вони хвилюються і втрачають контроль над собою. Адже це люди, які протягом усього життя живуть на здогадках і, відповідно, контролювати себе у них значить більше, ніж у людей зі слухом.

«ПОФІЛОСОФСТВУЄМО...»

Свідком цієї ситуації я стала напередодні знайомства з мешканцями спецшколи, тож, можливо, тоді і виникло бажання дізнатися про них більше. Просто їхав...

Народ без мови — це вже не народ, — повторюють діти.

За нагромадженням звуків вирізняється текст, який паралельно дублюється дактилем. Діти також з індивідуальними слуховими апаратами, вчителька говорить у мікрофон чітко, з хорошою артикуляцією. Учні розуміють слова, спостерігаючи за її устами. Потім одна з учениць прочитала свій твір, інші слухали й обговорювали. Мені було шкода, що я нічого з того не розуміла. Швидко поєднання жестів і звуків здається якоюсь грою, яку неможливо збагнути. Але ж вони розуміють. Он Інна за кілька місяців стала геть своєю, всі вчителі спілкуються з вихованцями без проблем. Директор школи — Тамара Іванівна Чернега — раніше працювала завучем у звичайній школі. Повертаючись назад на чотири роки, коли прийшла сюди директором, згадує своє перше враження: «Ні, я тут працювати не зможу». Але незабаром і сама оволоділа премудростями незвичної мови. Головне побачила, що діти все розуміють чудово. Пригадує один випадок, який її спочатку приголомшив, а потім на раз іще наводив на роздуми про гідні захоплення її учнів. Тамара Іванівна шукала обігрівач, щоб поставити його в одній із кімнат на поверсі, де знаходяться спальні. Розмірковуючи вголос, промовила до когось: «Де б це його взяти?». Учень, який виявився поряд, відразу ж перепитав (своєю мовою звичайно): «Потрібен обігрівач? Я знаю, де він є. У Валентини Петрівни». З тих пір, говорить Тамара Іванівна, я знаю, що кожне слово, сказане навіть тихо, буде почуто.

Природа, як відомо, забираючи одне, з надлишком дає щось інше. Тому цим дітям дано набагато сильніше відчувати, спостерігати, ніж дітям із нормальним слухом. З ними проводять і відповідні вправи. Наприклад, вчителька прикриває папірцем нижню частину обличчя і говорить. Учні мають по очах вгадувати її слова. Здається неймовірним! Але я, спостерігаючи, як спілкуються між собою ці діти, — напівжестами, поглядами — подумала, що це мова людей майбутнього. Звукова мова буде служити лише для того, щоб нею милуватися, як музикою, а для ділових стосунків буде ось така — мова поглядів. Сказавши слово, можна покритивити душею, обманути. Поглядом обманути неможливо.

Тамара Іванівна захоплена розповіддю про вихованців школи. Одна з позитивних рис, яка характерна для цих дітей, — почуття солідарності. Дружба у них дуже міцна і вони нею дорожать. Якоюсь був такий випадок: організували вчителі разом з батьками для дітей поїздку у Волгоград. Уся школа, звичайно ж, поїхати не могла, тому вирішили обрати достойніших. Серед старшокласників не взяли тих, які ображали менших. Таким чином покарали їх. І от один із хлопців відмовляється від екскурсії через те, що його товариш не потрапив у список гідних. Такий ачинок для нинішнього старшокласника здається неможливим, а в цій школі він був цілком нормальним.

Ще одна риса вирізняє цих дітей — охайність. А, можливо, вони набувають її і завдяки вихователям дошкільної групи, які з перших же днів привчають малят до чистоти. Вони приходять сюди у трирічному віці. Тяжко мамам і

тому, що кожен освоєний звук — то яка-не-яка, а перемога. Той урок був присвячений звукові «к». Дійсно, багатьом із учнів його не почути, але відчуті його повинні всі.

Вчителька підготувала ряд вправ, де треба вставляти і називати літеру «к», читати слова вголос. Але з особливою охотою діти вимовляли скоромовку:

Не турбуйте курку,
клює курка крупку,
крупка дрібненька,
курка рябенка.

Слова чисті, їхні слова, старанно складені з вивчених звуків, мені були зрозумілими. Старанно ці діти ставляться і до мови взагалі. Вони мало, а то й геть не чути, відчують її, як мелодію. Захоплення викликає і те, що вивчають тут свою, українську мову і навіть тоді, коли більшість шкіл переходили на російську, тут лишилися вірними рідній мові. Тому й повторюються щоразу перед уроком української літератури слова: «Шануйте мову...».

ХАЙ ЖИВЕ ВОЛЕЙБОЛІ

Численні кубки у кабінеті директора — то все нагороди за перемоги у змаганнях з волейболу. Новомиргородська спецшкола-інтернат для глухих дітей завжди мала сильну команду, бо має за вчителя фізкультури Олександра Васильовича Пильника. Сам у минулому волейболіст, він уже не одне покоління випускників навчав любити спорт взагалі і волейбол зокрема. Минулого року у збірну Радянського Союзу по волейболу серед глухих входило 5 учнів з Новомиргородської спецшколи. Тож годі й говорити, що рівень підготовки тут високий. Високий і авторитет учителя, який віддається своїй справі сповна. Тут таке «ощіняє», як «ощіняє» і зворотне, коли будеш байдужим. Тамара Іванівна з цього приводу пожартувала: «У нас гласність уже давно, вірніше — була завжди. Ці діти не вміють кривити душею і говорять те, що бачать. Коли вчитель байдужий, вони йому про це скажуть відверто. Коли вихователь неухайний, про нього скажуть, що він «гава» і не

автобус № 106. Тільки-но відійшов від кінцевої зупинки на вулиці космонавта Попова, як небагато-численным пасажиром довелось стати слухачами «філософської» бесіди між трьома чоловіками. Що були вони «під градусом» — не було й сумніву.

Матерія — вона ж то... Матерія вона ж не зникає безслідно, вона переходить з одної форми в другу, — говорив один, тикаючи своєю дружицею під ніс червінця.

Правильно, правильно, — кивав головою третій.

Ото ти візьми та й перетвори десятку в другу форму матерії, в жидке состояние, — гикнув той, якому тинали під носа червінця.

Потім перший узв'язав загравати до дівчат на задньому сидінні: — Дівочки, дівочки, а що таке матерія, от дайте мені определение.

Дівчата «перемовилися» між собою характерними жестиами глухих і пересіли на інше сидіння.

Ой, ізвініте, ізвініте, ви не помічаєте, не чуєте про що я тут... — почав вибачатися той.

Одна з дівчат піднялася, висмикнула з його пальців десятку, закомпостувала її як талон, тикнула йому «проїзний документ» у руку і спокійно сіла на місце. Всі троє вирачили очі.

Ти што? Ти што зробила? — залицяльник-невдаха здивовано розглядав дірочки від компостера. Обличчя його взялося білими й червоними плямами.

Присутніх це дуже розсмішило.

Ну що, тепер знаєш, як «матерія» переходить з одного стану в інший? — піджартував, виходячи, дядечко професорської зовнішності. Дівчата теж вискочили на цій же зупинці.

За сміхом прийшло здивування: як же дівчата здогадалися, про що говорили чоловіки? Адже та, білява, дійсно відповіла на запитання і доступно показала, як матерія переходить з одного стану в інший. Тепер я вже точно знаю, що вони розуміють і чують навіть те, чого не можуть почути ми, переобтяжені потоком звуків і децибелів...

Зінаїда ПШЕНИЧНА,

м. Новомиргород.

Ловлю себе на думці, що це якась умовність, ніби не по-справжньому все. Школа, перерва, діти в коридорі, і... тихо. Хоча і бігають, і розмовляють між собою. Щоправда, своєю, лише їм зрозумілою мовою. Відчуваю на собі десятки зацікавлених поглядів: нова людина прийшла — хто така, звідки? Неважко здогадатися, що говорять про мене. А що саме говорять, це вже мені зрозуміти не дано. Спасибі Інні. Вона залюбки перекладає.

8

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

23 грудня 1989 року

Ах, макіяж і оживляж!

«Спішіть бачити!» — на тільки ці слова на афіші виставки з конкурсу «Міс фото-89» спонукали перехожих зайти в Кіровоградський будинок архітектора, де розмістилася кочуюча з Москви по різних містах експозиція. Вабив і зоровий ряд реклами, зокрема, її поліграфічне оформлення і вільні від одягу принади зображеної там моделі. Представлені на виставці роботи умовно можна було об'єднати в три групи, приблизно рівні за кількістю. Одна частина — це фото досить нейтральні, де просто знята гарна жінка в гарному одязі, з дбайливо зробленими зачіскою та макіяжем; іноді автор вміщував об'єкт зйомки в барвистій декоративній, експериментував із кольором, світлом і тінню. Друга група — «журнальні картини», де діачата застигли в позі манекенниць, що демонструють вишукані кольє, червоні гетри, вигадливо скроєний купальник чи можливість косметики (сині губи й жовті вії). І нарешті, знімки — сучасні варіації «Данай». Деякі, особливо сюжетні (такіх переважна меншість) викликали відчутні еротичні асоціації. Приміром, чорно-біла композиція, де жінка зі свічкою лежить на тахті, а на передньому плані проглядаються ще два її прозорих зображення.

— На жаль, актові зйомки (із зображенням оголеного тіла) у нас досі вважають порнографією, — сказав представник мо-

лодіжного об'єднання «Діалоги» (організатора виставки) Ігор Боровиков. — Конкурс «Міс фото» — благодійна виставка, присвячена 150-річчю фотографії. Довгі роки у нас звикли показувати жінок лише біля верстата, не звертаючи уваги на інші якості. І щоб ви знали, деякі роботи з цієї виставки глядачі побачити не можуть, бо їх не дозволили вивісити.

Он які Мені, звичайно ж, стало цікаво, який вигляд мають «заборонені плоди». «Відчиняйте шафу й дивіться», — сказала директор Будинку архітектора Лідія Федорівна Крітор. Дві дівчини «без нічого» поряд зі скульптурами, одна поруч зі... скелетом, одна в гімнастичному костюмі стоїть на колінах... Як на мене, що практично ніякої різниці з тим, що вже виставлено. «От чим ви, Лідіє Федорівно, поясните своє рішення їх не показувати?» — рознервувався Ігор. «Тут тіло в неї старе, а тут поза некрасива»...

Ігор також нарікав на те, що виставку краще було б розмістити на другому поверсі, бо внизу тісно. Що слід було б тимчасово прибрати на першому щити з планами міста, що варто було б тримати фотогенічних міс тут подовше. Від себе додав, що багато знімків погано сприймалися через блиск скла. Відвідувачі були невдоволені анонімною робіт.

Це, втім, не дивно при відсутності в Кіровограді спеціально обладнаного виставочного залу. Бажано безцензурного, щоб до глядача доходили всі наявні експонати і він сам робив висновки, що, естетично, що ремісництво, а що й просто псування полотна чи паперу...

Н. ГРИГОР'ЄВА.

Інопланетяни спустилися на землю

Вони вже не в безформенному НЛО зависли над лісом, а приземлилися і йдуть прямо до нас. У космічних комбінезонах, з антенами на голові, зовсім не страшні — пензель Вікторії Робкової з Олександрії зобразив їх скоріше кумедними. Тому контакту з іншими саїтами підхопила і Світлана Руда з Голованівського району. На її «Недослідженій планеті» кого тільки не побачиш — і подібних до людей істот, і чудернацьких птахів, і звірів. Представники позаземних цивілізацій є й на інших роботах обласної виставки дитячого малюнка (експонується в художньому салоні м. Кіровограда). Зустрічають відвідувача й акварельні та гуашні персонажі, яких ми у віці авторів (здебільшого піонерському) теж любимо — Карабас-Барабас, пташеня Жар-птиці, аж дві Царівни-Лебеді.

В основному в салоні розмістилися роботи вихованців Кіровоградського палацу піонерів. І. М. Зантарія, котра навчає дітей у Палаці образотворчому мистецтву і має безпосереднє відношення до організації виставки, хотіла б бачити її традиційною, щорічною. Принагідно Ірина Михайлівна зауважила, що в ізоустудію Палацу піонерів приймають школярів без будь-якого відбору (на відміну від художньої школи) — тобто всіх бажаних. Працівники Палацу

ДУМКИ, ВІДГУКИ, РЕЦЕНЗІЇ

ведуть мистецькі спеціалізації (театральна діяльність, літературна творчість, малювання) у деяких класах кіровоградських шкіл №№ 4 і 5.

До речі, робота саме представниці 5-ї десятирічки Вікторії Швець «Осінь у Чорному лісі» — одна з тих, що сподобалася мені найбільше. Щось від Пластова, Васнецова, щось від Костянтина Васильєва, щось дитяче — а разом грибний куточок, дуже затишний.

Цікава композицією і колористичною гамою робота «Край мого села» Наталі Соломенко (с. Сонцеве, Устинівський район), смішна «Птиця» кіровоградця Олега Черниченка; а який бравадський дядечко поганяє коників «По доріжці по прямій» Вови Шевелева (Кіровоград); а який зворушливий гусачок зіщулюється в очеретах на малюнку кіровоградця Руслана Ремигайла «Перед грозою».

Технікою виконання вирізняються на виставці графічні Тані Войницької з Добровеличківського та Світлани Ільїної з Голованівського районів, малюнок кіровоградки Марини Кир'якової (карикатура? Ілюстрація до Гоголя чи Салтикова-Шчедріна?), петриківський розпис — у ньому вправляються завісники Кіровоградського Палацу піонерів.

Малюнки з цієї ж виставки можна подивитися й у фойє кінотеатру імені Дзержинського.

Н. ДАНИЛЕНКО.

У КОЛІ МУЗ

ТУТ СПІВАЛИ ПО-ЦИГАНСЬКИ

П'ятнадцять колективів з багатьох районів Кіровоградщини брали участь в обласному огляді-конкурсі вокально-інструментальних ансамблів, який два дні проходив у Кіровоградському міському Палаці культури імені І. С. Компанієць.

З інтересом глядачі слухали інструментальний ансамбль «Традиція» Кіровоградського педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна (керівник — Володимир Дряпика), самодіяльний ВІА Олександрійського МБК (керівник — Петро Лупашенко), який дуже цікаво виконав циганську народну пісню «Прихвильє», та багатьох інших.

За підсумками огляду-конкурсу дипломи першого ступеня були вручені вокально-інструментальним ансамблям Новоукраїнського міського палацу культури «Ювілейний» (керівник — Анатолій Бондар) та Смолінського сільського будинку культури (керівник — Юрій Дробот).

В. ГРИШИН.

Нехай надія вбереже театр!

22 грудня виставою «97» за п'єсою М. Куліша відкрив сезон Кіровоградський український музично-драматичний театр імені М. Л. Кропивницького. Децю зацікавило. Але для цього у театру є свої причини — його очолив новий художник керівник заслужений діяч мистецтв УРСР М. І. Барський. Напередодні прем'єри наш кореспондент зустрівся з режисером...

КОР.: Михайле Іллічу, я вперше зустрічаюся з вами в ролі художнього керівника. Що привело вас до такого, перефразую, самогубства?

М. І. БАРСЬКИЙ: Ваш жарт сприймаю і розумію. Спасибі за співчуття. Справді, очолити сьогодні театр імені Кропивницького — не так просто відважитися. Я довго не погоджувався, відмовлявся, вагався. Але врешті-решт перемогла любов до цього театру, відданість йому. Я, між іншим, 20 років — член художньої ради. Однак, мушу зазначити, що не лише у Кіровограді театр переживає подібну ситуацію. Ось недавно був у Дніпропетровську. Прекрасний український театр імені Шевченка зібрав на виставу — до речі, це був відомий нам з гасролей криворізьців

«Биндюжник і король»! — аж 42 чоловіки.

Якщо відважився очолити колектив, позицію свою маю. Пам'ятаючи знамените «Театр починається з вишальки», хочу підкреслити, що до вишальки ще дійти треба. Сьогодні небагато бажаних відвідатин театр. З чого треба починати? З репертуару, на мою думку. Ось тут і починається найголовніша проблема — актори. Їх катастрофічно не вистачає. Дикунство — але в театрі, де за штатним розкладом має бути 40, наявні — 29 акторів. За останні 5—8 років театр розгубив їх. Мігрували хороші актори, а приходив будь-хто. Все краще ніби кризь решето просівалося. Ось і маємо, що маємо. У театрі, який значиться музично-драматичним (наголошую на першому складі) — 3 хористи. Немає жодного вокаліста і вокалістки. Відсутні актори на ряд важливих амплуа. НІ!

КОР.: Сумна перспектива для відродження національної театральної культури. Невже театр не може запросити акторів зі сторони?

М. І. БАРСЬКИЙ: Може. І вже запросили. Недавно художня рада дала високу оцінку п'яти акторам, що в нас прослухувалися. Серед них сорокарічний заслужений артист республіки, тридцятирічний баритон (готовий

Тасіло і Містер Ікс!), двадцяти-восьмирічна героїня, випускниця консерваторії, що може співати практично все, — від Наталки до Сільви. Хоч сьогодні ці актори прийдуть у театр, зроблять репертуар. Але — квартирне питання...

КОР.: Чому ви відкидаєте сезон п'єсою «97»? Насильно мені відомо, у театрі є інтригуючі вистави (принаймні назвами) «Тітка Чарлєя», «Мужчина і жінка». Місто, яке вється на музику, очевидно, не поспішає на трагічну повість М. Куліша про голод на Україні 1922—23 року...

М. І. БАРСЬКИЙ: Ваше питання розумію як провокаційне. Адже ви не вважаєте, що глядач треба вабити солодкими приємностями. «97»... Мені важлива ця постановка. П'єса Миколи Куліша дописувалася у Кіровограді. Тут, у 1925 році вона була вперше поставлена. І востаннє, на жаль. До цієї п'єси мене і творчий колектив привернуло не просто бажання воскресити події страшного голоду на Україні того часу (яні говорять і пишуть лише про 1933 рік). Моє завдання протягнути місто у нашу сучасність. Досить брехні в мистецтві!

КОР.: Дивлюся на афішу театру і якось не по собі: «Дорога Олена Сергіївна», «Нічний мотоцикліст»,

БЛІЦ-ІНТЕРВ'Ю

«Назар Стодоля». Чи варто було так тягнути з відкриттям сезону, якщо в репертуарі майже не відчутно зміни?

М. І. БАРСЬКИЙ: Побійтеся бога! Ми виключили з репертуару 11 вистав. «Назара Стодолю» у січні зіграємо востаннє. Але ж театр повинен щось грати. Не можна різати по живому. Актори — теж люди! Вибачте за пафос.

КОР.: Михайле Іллічу, що про одне не можу промовчати, спілкуючись з художнім керівником. Люди не хочуть ходити в театр ще й тому, що незатишно тут, неприв'язно. Хіба можна у цьому несприятливому (я вже не говорю про архітектуру — це особлива розмова), холодному приміщенні відчувати свято театру?

М. І. БАРСЬКИЙ: Це ви мені адресуєте докір? Ходімо покажу вам наше нижнє театральне фойє. Сором і біль — до чого ми довели культуру. Не хочу давати ніяких обіцянок, але робитиму все залежне від мене, щоб ситуація змінилася. Сподіваюся, «Молодий комунар» буде нашим спільником. З новим роком!

Бесіду вела Л. КАРИМОВА.

СУЗІР'Я «ЗОРЯН»

До редакції надходять листи з проханнями розповісти про фольклорно-концертну групу «Зоряни» за участю співачки А. Червінської, заслуженого працівника культури УРСР, мистецтва якої аплодували і в занедбаних сільських клубах рідної Кіровоградщини, і в концертних залах Москви, Києва, Білорусії, Далечного Сходу, і в гасрольних поїздках по Угорщині, Болгарії, Чехословаччині, Бельгії, США, Канаді, Англії, Італії.

Листи свідчать про зростання інтересу до народного мистецтва, до цього колективу, у якого ще зовсім «дитячий» вік — три роки, але незважаючи на це, він має неабияку популярність. Його художній керівник, режисер та хореограф народний артист Української РСР Анастасій Михайлович Кривохижа двадцять дев'ять років працював у відомому танцювальному колективі «Ятрань». Вийшовши на пенсію, Анастасій Михайлович очолює новий колектив при обласній філармонії, з яким ми спробуємо по-близькому вас. Група не тільки постійно виступає з концертами у районах області, а й виїжджає також на республіканські та союзні маршрути. Як розповів її керівник, «Зоряни» побували практично в усіх областях республіки, чимало виступали у РРФСР — відвідали Ростовську область, Майкоп, Адыгею, Краснодарський край; цього року йдуть в братню Білорусію; були у Болгарії.

Із Сполучених Штатів Америки одержано запрошення української громади Філадельфії на гастролі по американських містах. Можливо, за допомогою письменника Володимира Яворівського це питання також буде вирішено. І групу матиме змогу заробити грошей, які можна було б використати для розвитку мистецтва на Україні. До речі, в Сполучених Штатах є політ на створення гуртів українського танцю. І в зв'язку з цим там виникла потреба в семінарах, школах для керівників таких гуртів.

У програмі «Зорян» — українські народні пісні та пісні сучасних українських авторів, вокально-хореографічні поеми, народні танці, хореографічні мініатюри, інструментальні замальовки на теми українських пісень, вокально-хореографічні жарты, картини, різні танцювальні композиції, інструментально-хореографічні фантазії.

Основним своїм завданням члени колективу та його керівник вважають відродження української мови, а з нею й української пісні та взагалі народного мистецтва, бо давно вже в нашому суспільстві назріла потреба змінити запатріотизоване та заінтернаціоналізоване мистецтво на мистецтво справжнє, яке хвилює кожного, мистецтво з людським обличчям.

«Зорян» усього 25 чоловік. Але, як вважає Анастасій Михайлович Кривохижа, справа не в кількості учасників, а в новому втіленні народного мистецтва. Наприклад, якщо порівняти виступ, скажімо, лише одного югославського співака Мар'яновича (йдеться не про жанр мистецтва, а про рівень майстерності) з виступом якогось новоствореного масового, скажімо Черкаського чи то Полтавського народно-го хору, що складався б з 80 співаків, то будуть, як кажуть в Одесі, дві великі різниці. Кредо ж фольклорної групи «Зоряни» таке: на сцені повинен бути актор! Треба, щоб відчувалася горюча індивідуальність кожного, щоб ці двадцять п'ять створили більш яскраве враження, аніж вісімдесят безликих учасників.

Склад ансамблю змінювався двічі. Але А. М. Кривохижа вважає себе зараз щасливою людиною: «Дякую долі, що я маю такий склад одно-

думців, для яких українська пісня — живе, неповторне явище, яке розвивається. Наприклад, музичний керівник групи Віталій Негребський — не лише талановитий музикант, а й чудова людина (що, знаєте, чомусь у житті не завжди співпадає). Радий, що у нас співає Червінська Антоніна Миколаївна. Радий, що є молоді актори, що взагалі є можливість займатися своєю справою, бо найгірше — це коли ти нікому не потрібен. Художник помирає двічі: окрім фізичної смерті, є ще смерть творча — це коли твоя майстерність нікого не цікавить. Хоча дехто й вважає, що без труднощів було б жити зовсім нудно, але це гасло скоріше не тих хто долає труднощі, а тих, хто створює їх».

Зрозуміло, що колектив, який дбає про відродження національної культури, потребує всілякої підтримки й допомоги.

Взяти хоча б такий приклад: добре, що більшість новачків складають молоді, неодружені хлопці, яких вдалося «порозсувувати» по гуртожитках. Так-то так, а далі як? Поки що з цього приводу є лише рішення міськвиконкому про забезпечення їх житлом, але ж рішення — це зовсім не квартира і навіть не окрема кімната.

Маємо також надію, що ті з дописувачів «Молодого комунара», які ще не встигли познайомитися з творчістю «Зорян», після нашої публікації звернуть увагу на їх творчість. Взагалі, народна пісня як жанр синтетичний здавна включав у себе й музику, і танець, і слово, дотепний жарт, поезію. І колектив прагне відтворити цю пісню як єдине сузір'я, єдине художнє ціле, в відродженні якого беруть участь і солісти, й музиканти, і танцюристи.

Т. ЛЕОНІДОВ.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

23 грудня 1989 року

АВТОМАТИЧНИЙ МІЖМІСЬКИЙ ТЕЛЕФОННИЙ ЗВ'ЯЗОК

найзручніший та найекономніший. Він дозволяє абонентів самостійно, у зручний для нього час, з будь-якого номера АТС міста встановити зв'язок з абонентами інших міст та райцентрів.

Правила користування автоматичним міжміським телефонним зв'язком:

Для виходу на АМТС-3 необхідно набрати цифру 8 і, почувши зумер, набрати без зупинки код міста, номер потрібного абонента, потім свій номер телефону, з якого проводиться набір. Абонентам АТС-2, АТС-4 набирати свій номер не потрібно.

УВАГА! Перед набором власного номера те-

лефону не забудьте набрати додатково цифру 22.

Наприклад, для набору абонента м. Києва 274-09-53 з кировоградського телефону 3-09-99 набір повинен проводитися в такому порядку: 8-044. 274-09-53.22.3-09-99.

Для виходу в Олександрію на телефон 2-31-11 необхідно набрати: 8-235.2-31-11. 22.3-09-99.

Для абонента Кіровограда 2-22-22 — набір буде проводитися так: 8-235.2-31-11.

Інтервали між набором цифр не повинні перевищувати п'яти секунд. Для цього радимо заздалегідь виписати цифри в порядку набору.

КОДИ МІСТ, З ЯКИМИ ДІЄ АВТОМАТИЧНИЙ МІЖМІСЬКИЙ ТЕЛЕФОННИЙ ЗВ'ЯЗОК МІСТА КІРОВОГРАДА		Назва населеного пункту		Код	Назва населеного пункту		Код	Назва населеного пункту		Код	Назва населеного пункту		Код
		Запоріжжя		061+2	Яготин		044+75	Московська область		096+44	Шурчи		376+45
		Якимівка		061+31	Кіровоград		222	Воскресенськ		096+40	Кумкурған		376+46
		Бердянськ		061+53	Олександрія		235	Єгор'євськ		096+54	Тернопіль		035+22
		Василівка		061+75	Олександрівка		242	Загорськ		096+51	Тула		087+2
		Вільнянськ		061+43	Бобринець		257	Ногінськ		096+41	Алексін		087+53
		Гуляйполе		061+45	Гайворон		254	Орехово-Зуєво		096+53	Арсеньєво		087+33
		Кам'янка Дніпровська		061+38	Голованівськ		252	Пушкіно		096+48	Архангельське		087+44
Андижан		374+32	Мелітополь	061+42	Добровеличківка		253	Жуковський		096+56	Белів		087+42
Ахунбабаєв		374+75	Михайлівка	061+32	Долинська		234	Щелково		096+57	Богородицьк		087+61
Куйганяр		374+37	Новомиколаївка	061+44	Знам'янка		233	Електросталь		096+43	Венев		087+45
Мархамат		374+39	Оріхів	061+41	Компаніївка		240	Павловський Посад		051+0	Волово		087+68
Кургентела		374+72	Пологи	061+65	Мала Виска		258	Миколаїв		816+22	Дубна		087+32
Пайтур		374+31	Приазовське	061+33	Новгородка		241	Новгород		436+22	Єфремов		087+
Пахтабад		374+71	Приморськ	061+37	Новоархангельськ		255	Навої		396+22	Заокський		087+34
Советабад		374+73	Токмак	061+78	Новомиргород		256	Наманган		361+22	Кимовськ		087+35
Ленінськ		374+36	Чернігівка	061+40	Новоукраїнка		251	Нукус		361+52	Киреевськ		087+54
Бухара		365+22	Енергодар	061+39	Вільшанка		250	Беруни		361+58	Куркіно		087+43
Вінниця		043+00	Іваново	093+2	Онуфріївка		238	Бустан		361+41	Ленінський		087+67
Владимир		092+22	Ільїнське-Хованське	093+53	Петрове		237	Кегейлі		361+55	Новомосковськ		087+62
Александров		092+44	Комсомольськ	093+52	Світловодськ		236	Ходжейлі		361+42	Одоїв		087+36
Гороховець		092+39	Шуя	093+51	Ульяновка		259	Акматгіт		361+46	Плавськ		087+52
Камешково		092+48	Тайково	093+43	Устинівка		239	Караузяк		361+31	Суворов		087+63
Киржач		092+37	Гаврилов-Посад	093+55	Кишинів		042+2	Кунград		361+51	Тепле		087+55
Ковров		092+32	Палех	093+34	Бельці		042+31	Мангіт		361+43	Узлова		087+31
Кольчугіно		092+45	Приволжськ	093+39	Бендери		042+32	Тахтакупир		361+57	Чернь		087+56
Красна Горбатка		092+36	Юр'євець	093+37	Бесарабка		042+67	Тахнаташ		361+53	Щекіно		087+51
Меленки		092+47	Савіно	093+56	Вулканешти		042+53	Турткулб		361+44	Ясногорськ		087+66
Муром		092+34	Лежнєво	093+57	Бричани		042+47	Чимбай		048+2	Тюмень		345+22
Петушки		092+43	Івано-Франківськ	034+22	Глодяни		042+49	Одеса		867+22	Березово		345+74
Суздаль		092+31	Іжевськ	341+2	Григоріополь		042+40	Орджонікідзе		867+31	Вікулово		345+57
Воронеж		073+2	Алнаші	341+50	Дондошани		042+51	Алагир		867+32	Голишманово		345+46
Нижньєдевицьк		073+70	Балезіно	341+66	Дрокія		042+52	Ардон		867+39	Заводоуковськ		345+42
Терновка		073+47	Вавож	341+55	Дубосари		042+45	Архонська		867+37	Омутінський		345+44
Нова Усмань		073+41	Воткінськ	341+45	Думбровени		042+77	Беслан		867+33	Большое Сорокіно		345+50
Острогжськ		073+75	Глазов	341+41	Едінці		042+46	Дигора		867+36	Тобольськ		345+11
Рамонь		073+40	Грахово	341+63	Кагул		042+39	Моздок		867+38	Уват		345+16
Каширське		073+42	Дебюссі	341+51	Калараш		042+44	Октябрьське		867+34	Ялуторовськ		345+35
Верхній Мамон		073+55	Ігра	341+34	Кам'янка		042+66	Чикіла		867+35	Сургут		345+61
Богучар		073+66	Камбарка	341+53	Кантемир		042+73	Ельхотово		814+22	Харків		057+2
Ворошиловград		064+2	Каракуліно	341+32	Каушани		042+43	Петрозаводськ		053+22	Балаклія		057+49
Гомель		023+2	Кез	341+58	Комрат		042+38	Полтава		053+66	Барвінкове		057+57
Горький		831+2	Кізер	341+54	Котовськ		042+34	Кременчук		053+542	Близнюки		057+54
Грозний		871+22	Кіасово	341+33	Криуляни		042+48	Гадяч		053+46	Богодухів		057+58
Ачхой-Мартан		871+42	Красногорське	341+64	Кутузов		042+68	Карлівка		053+42	Борова		057+59
Ведено		871+31	Мала Пурга	341+38	Лазовськ		042+62	Козельщина		053+48	Валки		057+53
Гудермес		871+37	Можга	341+39	Леово		042+63	Комсомольськ		053+55	Великий Бурлук		057+52
Надтеречна		871+32	Сарапул	341+47	Н. Анени		042+65	Миргород		053+47	Вовчанськ		057+41
Малгобек		871+33	Сюмсі	341+52	Ниспорени		042+64	Чутове		053+62	Готвальд		057+47
Назрань		871+34	Селти	341+59	Окниця		042+71	Хорол		053+58	Дворічна		057+50
Ножай-Юрт		871+41	Ува	341+30	Оргіїв		042+35	Пирятин		053+51	Дергачі		057+63
Орджонікідзевська		871+44	Шаркан	341+36	Резина		042+54	Диканька		053+59	Зачепилівка		057+61
Советське		871+35	Юкаменське	341+61	Рибниця		042+55	Гребінка		053+65	Золочів		057+64
Шелковська		871+36	Яшкур-Бодья	341+62	Ришкани		042+56	Глобіне		053+57	Ізюм		057+43
Урус-Мартан		871+45	Яр	341+57	Слободзея		042+57	Оржиця		053+44	Кегичівка		057+55
Гулістан		367+22	Калінін	082+22	Сороки		042+30	Нові Санжари		053+52	Красноград		057+442
Верхньєволинське		367+33	Бежецьк	082+31	Страшени		042+37	Шишаки		053+56	Краснокутськ		057+56
Кахраман		367+39	Вишній Волочок	082+33	Суворово		042+42	Лохвиця		036+22	Куп'янськ		057+42
Дмитровське		367+32	Кашин	082+34	Тараклія		042+74	Ровно		091+2	Лозова		057+452
Пахтабад		367+34	Кувшиново	082+57	Теленешти		042+58	Рязань		091+30	Нова Водолага		057+40
Сардоба		367+31	Нелідово	082+66	Тирасполь		042+33	Михайлов		091+35	Первомайський		057+48
Єрдар'я		367+35	Торжок	082+51	Унгени		042+36	Спаськ Рязанський		091+51	Сахновщина		057+62
Фархад		367+36	Удомля	082+55	Фалешти		042+59	Стерожилово		091+38	Чугуїв		057+46
Янгієр		367+37	Бологое	082+38	Флорешти		042+50	Чучково		091+34	Шевченкове		057+51
Янгієул		367+38	Калуга	084+22	Чадір-Лунга		042+61	Солотча		366+22	Херсон		055+00
Крест'янський		367+75	Кондрово	084+34	Чимишлія		042+41	Самарканд		065+22	Хмельницький		038+22
Ширин		367+76	Жуково	084+32	Шолданешти		042+72	Сімферополь		054+22	Чернігів		046+22
Джизак		372+22	Юхнов	084+36	Кривий Ріг		067+0	Суми		881+22	Чернівці		037+22
Галляларал		372+43	Карші	375+22	Кострома		094+22	Сухумі		371+2	Черкаси		047+22
Усмаєт		372+41	Київ	044	Мантурово		094+467	Ташкент		371+61	Городище		047+34
Пахтакор		372+35	Біла Церква	044+63	Сусаніно		094+34	Алмалик		371+64	Драбів		047+38
Дніпропетровськ		056+2	Баришівка	044+76	Краснодар		861+2	Ахангаран		371+57	Жашків		047+47
Апостолове		056+56	Богуслав	044+61	Апшеронськ		861+52	Бука		371+74	Звенигородка		047+40
Васильківка		056+79	Бориспіль	044+95	Армавір		861+37	Газелкент		371+95	Золотоноша		047+37
Верхньєдніпровськ		056+18	Бородянка	044+77	Гарячий Ключ		861+59	Кибрай		371+76	Кам'янка		047+32
Дніпродзержинськ		056+92	Бровари	044+94	Кореновськ		861+42	Тойтєла		371+59	Канів		047+36
Жовті Води		056+52	Васильків	044+71	Кропоткін		861+38	Чиназ		371+78	Катеринопіль		047+42
Кривий Ріг		056+4	Володарка	044+69	Криловська		861+61	Чирчик		371+98	Корсунь-Шевченківський		047+35
Кринички		056+17	Вишгород	044+96	Кушівська		861+68	Нариманов		376+22	Лисянка		047+49
Магдалинівка		056+11	Згурівка	044+70	Курганінська		861+47	Янгибазар		376+31	Маньківка		047+48
Марганець		056+65	Іванків	044+91	Лабінськ		861+69	Термез		376+34	Монастирище		047+40
Межова		056+70	Ірпінь	044+97	Майкоп		861+75	Ангор		376+35	Сміла		047+33
Нікополь		056+62	Кагерлик	044+73	Ленінградська		861+45	Комсомолабад		376+33	Тальне		047+31
Новомосковськ		056+12	Макарієв	044+78	Отраднє		861+44	Янгиюль		376+43	Умань		047+44
Орджонікідзе		056+67	Миронівка	044+74	Павлівська		861+91	Байсук		376+44	Христинівка		047+45
Павлоград		056+72	Обухів	044+72	Тбіліська		861+58	Джаркурган		376+44	Чорнобай		047+39
П'ятихатки		056+510	Переяслав-Хмельницький	044+67	Успенське		861+40	Узун		376+32	Чигирин		047+302
Покровське		056+78	Поліське	044+92	Усть-Лабінськ		861+35	Шерабад		812	Шпола		047+41
Синельникове		056+150	Рокитнє	044+62	Куйбишев		846+2			379+22			
		056+16	Сквира	044+68	Ленінград		074+2			032+2			
Солоне		056+50	Славутич	044+79	Львів		033+22			017+2			
Софіївка		056+680	Ставище	044+64	Луцьк		095						
Томаківка		056+10	Тараща	044+66	Мінськ								
Церичанка		056+57	Тетіїв	044+60	Москва								
Широке		062+2	Фастів	044+65									
Донецьк		041+22	Чорнобиль	044+93									
Житомир													

Телефони техніків АМТС-3: 2-58-20, 4-65-41, 4-65-71.

Економте час — користуйтеся послугами автоматичного між-
міського телефонного зв'язку.

Кіровоградський міський виробничо-технічний вузол електро-
зв'язку.

Кіровоградський корпус ВВО «Союзреклама».

3 25 по 31 грудня

понеділок

25 ГРУДНЯ

▲ ЦТ (І програма)

15.35 — Короткометражні художні телефільми для дітей. «У селі Загадні», «Зимовий дуб». 16.20 — Грає заслужений артист РРФСР В. Симон (віолончель). 16.40 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 17.40 — «Солодкі мені рідні звуки...». 18.10 — Ми і економіка. 18.40 — Реклама. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Мультфільм. 19.20 — Міжнародний телефестиваль «Сходина до Парнасу». Фінал. 21.00 — «Час». 21.40 — За оперативними зведеннями. МВС СРСР повідомляє. 21.50 — Продовження Міжнародного телефестивалю «Сходина до Парнасу». 0.05 — Сьогодні у світі. 0.25 — «Друг». Художній фільм. 1.34 — Новини. 1.39 — «Любов і муки Олени Образцової». Музичний фільм.

▲ УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Для школярів «Сонячне коло». 17.10 — Телефільм «Вишиванки Михайлини Сабадаш». 17.25 — Господарем

НЕ КУПАЙТЕСЯ В ТАЛОВИНАХ!

Нагадаємо, що перше льодове покриття не можна використовувати для катання і переходів. Лід тонкий і під людиною може не витримати. Слід знати, що товщина льоду має бути не менше 7 сантиметрів. А якщо лід синюватого кольору — не менше 12—13.

Переходити водоймище слід тільки там, де є покажчики, що означають перехід. Риболови-любители мають бурити лунки на відстані не ближче 5—6 метрів одна від одної і не збирати великими громадами поблизу однієї лунки. Дуже небезпечно для катання таловини, промивини. Вони утворюються там, де є швидка течія, де спускають відпрацьовані води фабрики і заводи.

Зробивши висновок з цих нехитрих правил поведінки на льоду, ви застережете себе і оточуючих від нещасних випадків!

на землі. 18.00 — Фільм-концерт «Розступіться зелені гори. 18.30 — День за днем. (Кіровоград). 19.00 — «Актуальна камера». 19.30 — Час рішення — час дій. Економіка і суверенітет. 20.00 — Музичний фільм «Українська баркаролла». 20.15 — Телеклуб «Діалог». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Все про кіно. 22.50 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

16.35 — Сеанс повторного телефільму. «Моцарт». 5 серія. 18.00 — Держтелерадіо Української РСР. «Живе слово». На казахській землі. 18.45 — Мультфільм. 19.00 — Служу Радянському Союзу! 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Фігурне катання. Чемпіонат СРСР. Жінки. Довільна програма. 21.00 — «Час». 21.40 — За оперативними зведеннями. МВС СРСР повідомляє. 21.50 — «Злочинець надіслав квіти». Художній телефільм із серії «Дері». Прем'єра. 22.50 — Ранкова розважальна програма (повтор). 23.20 — Новини.

вівторок

26 ГРУДНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Невгамовний Вепре». Документальний телефільм. 9.30 — Танцює «Лісма». 9.55 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 10.55 — Реклама. 15.30 — Фільм — дітям. «Чук і Гек». 16.20 — Меридіани дружби. «Маленькі ангели». Виступ фольклорного ансамблю з Південної Кореї. 17.05 — Образ. Додаток до літературної гри для старшокласників. 17.55 — «Новорічна пригода». Мультфільм. 18.10 — Ми і економіка. 18.40 — Сьогодні у світі. 18.55 — Фільм режисера А. Тарновського. «Ностальгія». Художній фільм. Вперше. 21.00 — «Час». 21.40 — Актуальне інтерв'ю. 21.50 — Камера двиться у світ. 22.50 — Прем'єра документального телефільму «Чудовий град Мосино». Фільм 6. 23.25 — Лоліта запрошує в Зальцбург. 0.20 — Сьогодні у світі. 0.40 — «Перехват». Художній фільм. 2.04 — Новини. 2.09 — Спортивна програма. 2.39 — Аншлаг.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Художній фільм «Законний шлюб». 10.45 — «Доброго вам здоров'я». 11.15 — Пісенне мереживо. 11.40 — Шкільний екран. 11 кл. Українська література. 12.10 — Все про кіно. 13.20 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Веселка». 17.10 — Виступає державний квартет імені Д. Шостаковича. 17.40 — Телефільм «Портрет у борг». 18.00 — Обговорення проекту Закону СРСР. 18.30 — Господарем на землі. (Кіровоград). 19.00 — «Актуальна камера». 19.30 — «Надвечір'я». Передача для людей старшого віку. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — На замовлення глядачів. Художній фільм «31 червня». 1 серія.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15, 11.15 — Науково-популярні фільми «Гойдалки, гойдалки, гойдалки...». «Дайте приз мому собаці». 8.35 — Етика і психологія сімейного життя. 10 кл. Він, вона і... проблеми. 9.05

— Французька мова. 1 рік навчання. 9.35 — Науково-популярний фільм. 9.55 — Французька мова. 2 рік навчання. 10.25 — «Жива вода». Науково-популярний фільм. 10.35, 11.35 — Географія. 7 кл. Сучасні дослідження Антарктиди. 11.05 — Новини. 12.05 — «Моцарт». Художній телефільм. 6 серія. 13.15 — Ритмічна гімнастика. 13.45 — «3 ярмарку». Документальний телефільм. 14.15 — Осіння мелодія. 16.00 — Сеанс повторного телефільму. «Моцарт». 6 серія. 18.00 — Держтелерадіо Туркменської РСР. Встати: суд іде! 18.45 — Ритмічна гімнастика. 19.15 — 3 наших фондів. А. Дворжан. Симфонія № 9 мі мінор. Твір 9. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Фігурне катання. Чемпіонат СРСР. Чоловіки. Довільна програма. 21.00 — «Час». 21.40 — Ілюзіон. «Коміки світового екрана». «Закон є закон». Художній фільм. 23.30 — Новини.

середа

27 ГРУДНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Дюймовочка». Мультфільм. 9.05 — Образ. Додаток до літературної гри для старшокласників. 9.55 — На волю світу. Альманах. 15.35 — Фільм — дітям. «Нові пригоди Мурашки і Блохи». 1 серія. 16.35 — «Техніка прискорення». Документальний телефільм. 16.55 — Музична скарбниця. Е. Гріг. 17.40 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 18.40 — Реклама. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Зустріч ділових людей. 20.00 — Літературно-художній відеоканал «Слово». Частина 1. 21.00 — «Час». 21.40 — Літературно-художній відеоканал «Слово». Частина 2. 23.00 — Сьогодні у світі. 23.15 — Літературно-художній відеоканал «Слово». Частина 3. 0.35 — «Голова Горгоїни». Художній фільм. 2.01 — Новини. 2.06 — Такі різні клоуни. Естрадно-цирковий огляд. 2.56 — «Танго, танго, танго». Фільм-концерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Село і люди. 9.40 — Художній фільм «31 червня». 1 серія. 10.45 — Спадщина. Чернігів заповідний. 11.40 — Шкільний екран. 9 кл. Російська література. 12.10 — Новини. 12.25 — Канал «Д». 16.30 — Новини. 16.40 — Принцеса, що стрибає. Вистава для дітей. 17.30 — «Народовладдя». Робітничі заходи сприяння міліції у Донецьку. 18.00 — Пісні В. П. Соловйова-Седого. 18.30 — На Київській хвилі. 19.00 — «Актуальна камера». 19.30 — День за днем. Спеціальний випуск в прямому ефірі. (Кіровоград). 20.15 — Усім миром. Громадсько-політична програма. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Художній фільм «31 червня». 2 серія. 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15, 11.15 — «У колі зодіака». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Світ, що нас оточує. 1 кл. 8.55 — Німецька мова. 1 рік навчання. 9.25 — «Темнічани». Науково-популярний фільм. 9.55 — Німецька мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Біологія. 10 кл. Доведення еволюції органічного світу. 11.05 — Новини. 12.05 — «Межа обов'язку». Художній те-

лефільм. 1 серія. 13.20 — Запрошуємо до Кунацької. 14.20 — Документальні телефільми. «Між минулим і майбутнім». «Генеральна лінія». 16.55 — Сеанс повторного телефільму. «Інспектор Гулл». 1 серія. 18.00 — Наш хор. Концерт-нарис. 18.15 — Передача пройшла в ефір... Випуск 2. 19.45 — Вечірня назва. 20.00 — Фігурне катання. Чемпіонат СРСР. Довільні танці. 21.00 — «Час». 21.40 — «Межа обов'язку». Художній телефільм. 1 серія. Прем'єра. 22.55 — Новини. 23.05 — Камерний концерт з творів А. Шнітке.

четвер

28 ГРУДНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Мультфільм «Не боюся тебе, Морозе». «Беленелі М'яузел зустрічають Новий рік». «Приходь на ковзанку». 8.55 — Живи, Земле! Екологічна програма. 9.55 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 10.55 — Реклама. 15.35 — Фільм — дітям. «Нові пригоди Мурашки і Блохи». 2 серія. 16.35 — «У долині Катманду». Про історію і сьогодення дня Непалу. 17.05 — Виступає В. Готовцева. 17.25 — Прем'єра документального фільму «Хто допомагає Світлані Рябцевій». 17.55 — Золоті ворота. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Прогрес. Інформація. Реклама. 19.30 — «Іжак у тумані». Мультфільм. 19.45 — Грай, гармонь. 21.00 — «Час». 21.40 — Актуальне інтерв'ю. 21.50 — Запрошення на вечір. Студія «Наш дім», або Через 30 років. У перерві — 22.55 — Сьогодні у світі. 0.35 — «Нертвоприношення». Художній фільм. 3.00 — Новини. 3.05 — Світ живопису. 3.45 — Маленький концерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Інструментальна музика. 9.30 — Художній фільм «31 червня». 2 серія. 10.35 — Шкільний екран. 9 кл. Українська література. 11.05 — Науково-популярний фільм «Точка Роси». 12.05 — Концерт республіканського центру мистецтв. 13.15 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Народні таланти. 17.00 — Для дітей. «Веселка». 17.30 — Віночок українських пісень. 18.00 — Реклама. 18.15 — Обговорення проекту Закону СРСР про пенсійне забезпечення громадян в СРСР. 18.30 — Фільм-концерт «І доки на світі існує любов». 19.00 — «Актуальна камера». 19.30 — «Спадщина». 20.10 — 3 цикли через обставини, що склалися. «Панацея». 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Молодіжна студія «Гарт». 22.55 — Новини.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15, 11.15 — «Герон». Мультфільм. 8.35, 9.45 — Природознавство. 4 кл. Темнічани лісового озера. 8.55 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.25 — «Клас». Науково-популярний фільм. 10.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Фізика. 8 кл. Електроніка у твоєму домі. 11.05 — Новини. 12.05 — «Межа обов'язку». Художній телефільм. 2 серія. 13.05 — Грають В. Климов і Т. Климова. 13.50 — «Майбутній родом на споглядання». Документальний телефільм. 14.30 — Виступ молодіжних фольклорних колективів. 17.00 — Новини. 17.10 — Сеанс повторного

телефільму. «Інспектор Гулл». 2 серія. 18.20 — Золоте яблуко. Свято фольклору на Кубані. 19.00 — Арена. Спортивна програма. Частина 1. 20.00 Вечірня назва. 20.15 — «Арена». Спортивна програма. Частина 2. 21.00 — «Час». 21.40 — «Межа обов'язку». Художній телефільм. 2 серія. 22.40 — Новини. 22.50 — Наш сад. 23.20 — Жінка під зоряним небом.

п'ятниця

29 ГРУДНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Золоті ворота. Передача для дітей. 9.25 — Музей на Делегатській. Стежкою північних оленів. 9.55 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка» (Фінляндія). 10.20 — Пори року. Грудень. 15.35 — Фільм — дітям. «Темнічани старий». 16.45 — Портрет сучасника. «Дім біля дороги». Документальний фільм. 16.55 — Роби з нами, роби, як ми, роби краще нас. 17.55 — Співає лауреат міжнародних конкурсів В. Чернов. 18.40 — Реклама. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Співаучча. Про міжнародні відносини. 19.15 — Сто ролей Ролана Бикова. 21.00 — «Час». 21.40 — Це було... було... 22.10 — Погляд. 0.00 — «Ностальгія». Художній фільм. 1 і 2 серії. 2.02 — Новини. 2.07 — «Вам пісня присвячується, або Знову марна вальса ніч». Кіноконцерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Художній фільм «Червоні вітрила». 10.35 — Шкільний екран. 10 кл. Фізика. 11.05 — Телефільм «Охороняється державою». 11.40 — «Шкільний екран». 6 клас. Музика. 12.10 — Новини. 12.25 — Молодіжна студія «Гарт». 16.30 — Новини. 16.40 — Телефільм «Про море і горе та малі діти». 17.05 — Художня панорама. Всесоюзний симпозиум по гутному силу. 18.00 — «Сім нот». музична назва. 19.00 — «Актуальна камера». 19.30 — Темп. Телеперекази. 3 проблем науково-технічного прогресу. Цілючі напої для всіх. 20.30 — Естрадні мелодії. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — «Що вас хвилює сьогодні». Інтерв'ю. 22.00 — Вперше на екрані УТ. Художній телефільм «Разом». 23.05 — Новини.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15, 11.15 — «Поговоримо про етикет». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Музика. 2 кл. Балет П. Чайковського «Лускунчик». 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Історія. 8 кл. М. Нарамзін — російський історик. 11.05 — Новини. 12.05 — «Межа обов'язку». Художній телефільм. 3 серія. 13.10 — Ритмічна гімнастика. 13.40 — Співає заслужена артистка Молдавської РСР А. Лазарюк. 14.10 — Рідна мова — якутська. 14.50 — «Подорож до маленького міста». Документальний телефільм. 17.00 — Новини. 17.10 — Сеанс повторного фільму. «Ця весела планета». 18.40 — Мультфільм. 18.55 — «Мій театр». До 50-річчя бурятської опери. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Ритмічна гімнастика. 20.45 — Маленький концерт. 21.00 — «Час».

21.40 — «Межа обов'язку». Художній телефільм. 3 серія. 22.45 — Новини. 22.55 — Естрадні танці. Я. Паикрат.

субота

30 ГРУДНЯ

▲ ЦТ (І програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Наш сад. 9.00 — Людина. Земля. Всесвіт. 10.00 — Фільм — дітям. «Пірати Тихого океану». 1 і 2 серії. Вперше. 12.15 — Прем'єра документального фільму «Ріо — Ленінград». 13.25 — В країнах соціалізму. 13.55 — Грає Володимир Горовиць (фортепіано). 15.50 — Новорічні музичні вітання країн інтербачення. 16.35 — Планета. Міжнародна програма. 17.35 — Ілюзійний аттракціон. 17.55 — «Одруження Бальзамінова». Художній телефільм-балет. Прем'єра. 19.10 — Ширше коло. Естрадна програма. 21.00 — «Час». 21.40 — Продовження естрадної програми «Ширше коло». 22.25 — Що? Де? Коли? Фінал. 1.00 — «Іронія долі, або 3 легким паром». Телефільм. 1 і 2 серії.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — На хвилі дружби. Виступає ансамбль кримських татар. «Хайтарма». 10.20 — Доброго вам здоров'я. Рецепти для Мороза і Снігуроньки. 10.50 — Прем'єра музичного телефільму «Київські фрески». 11.20 — Новини. 11.30 — Скарбниця Пам'яті. Зустріч з Героєм Соціалістичної Праці С. С. Гейченко. 12.15 — Мультфільм «Пограбування по...». 12.35 — Кіноконцерт. 13.45 — «Верні до мене пам'ятайте мою...». 14.15 — Художній фільм «Гостя з майбутнього». 1 серія. 15.20 — Г-де Моліна. «Благочестива Марта». Вистава. 18.00 — Скарби музеїв України. М. Приймаченко. 18.15 — Програма «Братерство». 19.00 — «Актуальна камера». 19.30 — «Сонячні кларнети». Самодіяльний художній колектив Кіровоградської області. (Кіровоград). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Телеміст Київ-Ереван. 23.30 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Мультфільм «Новорічна ніч». «Три, здаруйте!». 8.35 — «Здається квартира з дитиною». Художній фільм з субтитрами. 9.55 — «Соловей». Прем'єра фільму-опери І. Стравінського за назвою Г. К. Андерсена. 10.55 — «Увага, ялинка». Мультфільм про пожежну безпеку. 11.05 — Новини. 11.15 — Хоккей. Товариська зустріч. «Ванкувер Кенас» (Канада) — ЦСКА. У перерві — 11.55 — Спорт для всіх. 13.30 — Т. Уільямс. «Татуйована троянда». Фільм-вистава МХАТУ СРСР ім. М. Горького. 15.30 — Мультфільм. 15.35 — Кіноальманах. «Місто». «Сержант». «Гей, на лінкорі». 17.00 — МВС СРСР повідомляє. 17.10 — «Бал королеви». Святоковий концерт конкурсу «Московська красуня-89». 19.00 — «Квадратура кола». Публіцистична програма з проблем міжнародних відносин. Частина 1. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — «Квадратура кола». Частина 2. 21.00 — «Час». 21.40 — «Мінлош Анлі». Художній фільм. Вперше. 23.05 — Новини. 23.15 — «Зоряний експрес». Про спорт і бальні танці.

неділя

31 ГРУДНЯ

▲ ЦТ (І програма)

8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Тираж «Спортлото». 9.00 — 3 ранню раненько. 10.00 — Концерт Державного Кубанського козацького хору. 10.40 — Документальні фільми. 11.00 — Ранкова розважальна програма. 11.45 — Фільми і Всесоюзного фестивалю анімаційного кіно «Крон». 12.15 — Хвилини поезії. 12.25 — Балет «Корсар». Фільм-вистава Ленінградського театру опери та балету ім. С. Кірова. 13.45 — Веселі нотки. Конкурс юних вокалістів. 14.45 — Здоров'я. 15.30 — Музичний нісик. 16.00 — «Дайш канікули!». Передача-гра для дітей. 17.00 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». (Італія). 17.30 — Місце зустрічі — Торонто. 19.00 — Навколо світу. 21.00 — 7 днів. 22.00 — Музика в ефірі. 23.10 — Концерт радянської пісні. 23.50 — 3 Новим роком, товариші! Поздоровлення радянському народові. 0.05 — Ніч-90. Святоковий концерт. 3.05 — Новорічна дискотека «50x50». 3.50 — Новини популярної музики. Програма «А».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Ритмічна гімнастика. 9.40 — У неділю вранці. Інформаційно-музична програма. 10.40 — Художній фільм «Гостя з майбутнього». 2 серія. 11.45 — Естрадний концерт. 12.00 — Новини. 12.15 — Для дітей. Канал «Д». 13.45 — «Нові імена». Перемижці телевізійного музичного конкурсу. 15.30 — Ви нам писали. Музична програма за листами глядачів. 16.00 — Слава солдату. 17.00 — Телеспортсмена. 17.55 — «Всесміх». Ретельно підготовлена імпровізація у передноворічний вечір. 18.40 — Інтерв'ю між концертами. 20 хвилин з Валерієм Леонтьєвим. 19.00 — «Актуальна камера». 19.30 — Відеомлин. Музична розважальна передача. 20.30 — Вперше на екрані УТ. Документальний фільм «Клас». 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — Сім днів. 22.00 — Вперше на екрані УТ. Кінокомедія. «Людина нізвідки». 23.20 — Танцювальна фантазія. 23.50 — 3 Новим роком, товариші. Поздоровлення радянському народові. 00.05 — Щедрий вечір. Добрим людям. Народнопісенне новорічне вішунування. 01.35 — Вперше на екрані УТ. Мультфільм «Пастка для котів».

▲ ЦТ (ІІ програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.15 — Пісні Підмосков'я. 8.45 — «Про Федота-стрільця, молодого удалця». Фільм-концерт за участю Л. Філатова. 9.40 — «Найчарівніша і найпривабливіша». Художній фільм із субтитрами. 11.05 — Новини. 11.15 — «Сонячний сніг Ала-тау». Документальний телефільм. 11.35 — ТВ ТБІ. 12.35 — «Нон-стоп». Вам пісня присвячується. Кіноконцерт. Мультфільм. 13.55 — «Вас викинає Таймир». Художній телефільм. 15.20 — «Іронія долі, або 3 легким паром». Художній телефільм. 1 серія. 17.00 — Науково-технічна думка. 17.10 — «Нон-стоп». 2 серія художнього телефільму «Іронія долі, або 3 легким паром». 18.40 — «Про kota». Художній телефільм. 19.55 — Вечірня назва. 20.10 — «Нон-стоп». Мелодії давніх років. Кіноконцерт. 21.00 — 7 днів. 22.00 — Вас запрошує молодіжна редакція ЦТ. 23.50 — 3 Новим роком! Поздоровлення радянському народові. 0.05 — Вас запрошує молодіжна редакція ЦТ. 1.05 — Музика в ефірі. 3.05 — Танці, танці, танці.

ДО НОВОГО СМІХУ!

«Ахіллесова п'ята» бачить світ у цім році востаннє. Вона вітає всіх вас, шановні любителі сміху, гумору, веселості і серйозності в Новім 1990 роком!

ДОРОГЕНЬКА ЯЛИНКА

Перестань вередувати, —
каже батько сину.
— Зараз піду і зрубую для тебе ялинку.
Взяв сокиру і мотузку

пов'язати гілля.
Оковитої «добавив» собі на похмілля.
Та й пішов через дорогу у лісопосадку
Вслід кричали: «Без ялинки не вертайся, татку!»
Не вернувся. Хапається за голову й боки.
Ця ялинка обійшлася татові в два роки!

А. ВИСОЦЬКИЙ.

ПОКАЗУХА

БУВАЛЬЩИНА

У Кіровограді, як стало відомо, мав приїхати ревізор. Ой, вибачте, обмовився — не ревізор, а сам міністр. Ще раз перепрошую — можливо, лише заступник міністра. Але якщо — торгівлі.

У таких випадках, — а гості такого рангу не так часто «балують» провінцію своїми візитами, — деякі звикли до показухи чиновники взяли за роботу (бачте, ще не забулися старих і комусь добрих тих часів). Як і водиться — почали з напучувань: якщо, не дай бог, заїде в магазин — треба, щоб усі знали, що й коли казати, а коли аплодувати. Після цього... Та що там розповідати!

Кіровоградці й ті, хто завітав до нашого міста, починаючи з понеділка 4-го і по четвер 7-го грудня могли бачити на власні очі, якими здобутками «зустрічала» наша торгівля такого гостя.

Мили долівку, вищипали до глянсу прилавки, а що вже вікна... Раджу подивитися — блищать, як нова копійка і по сьогодні. Як це робилося, автор цих рядків мав нагоду побачити в магазині «Мелодія». Працював лише один відділ. Запитую, в чім же справа, що дівчата гуртом (щоправда, без пісень) дружно протирали вікна. Навіть дещо зрадів — ото, думаю, молодці, комсомолочки! Зима, все ж, забіліє надворі, то негарно молоді буде через брудне скло на світ божий дивитися. Та ба, не вдалося мені вгадати мету понедількового пориву працівників «Мелодії». Від них і дізнався про приїзд міністра.

А пізніше вже й дізнаватися не треба було: так і чути було в магазинах про візит глави торгівлі. Навіть привітніше у магазинах стало. Так і хочеться, щоб такий лад і порядок був у кіровоградських торговельників завжди. От лише шкода, що колись та доведеться міністрові повертатися до столиці, а ми з вами знову побачимо (правда вже через немітне скло) тих, кому так дуже хотілося показатися кращим, а не таким, як насправді.

Юрій ЯРОВИЙ.

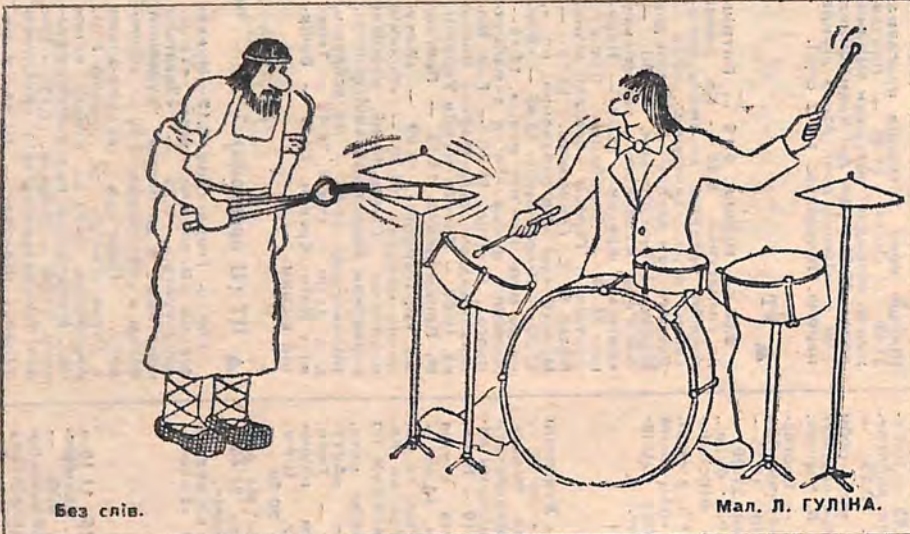
м. Кіровоград.

Р. С. Як стало відомо з офіційних джерел, міністр торгівлі УРСР до Кіровограда не приїхав. Хоча мав би...

Ком- плі- менти

- У будівництві сімейного життя потрібні духовні капіталовкладення.
- Косметика — засіб стати невпізнанною.
- Завдяки жіночим слабінкам чоловіки відчують свою силу.
- Дивне — поруч: подруги нашого життя.
- Якщо вам набридло безтурботне життя, одружіться.
- Відамо кращий половині людства чудові обов'язки!
- Щоб грати очима, не обов'язково закінчувати театральний інститут.
- У пологовому будинку недоцільне дострокове виконання плану.
- Жінки — талановиті режисери сімейних сцен.
- Подружнє життя — це вулкан в мініатюрі: важко визначити, коли він вибухне.
- З вікон жінка помічає, що «якість дзеркал погіршується».

Юрій РИБНИКОВ.

Мал. Л. ГУЛІНА.

ПЕРЕДНОВОРІЧНИЙ СЕРПАНТИН

- Незважаючи на мороз, у новорічній доповіді була самісінька вода.
- Побачивши свого чоловіка з кресленою ялинкою, жінка не втрималася: «Щось у лісі здохло!».
- У Новому році й помилки — нові!
- Деякі новорічні романи завершуються драмами...

Ігор БЕРЕЗИНСЬКИЙ.

- Запитання по суті: чи потрібна карнавальна маска дволикому?
- «Не для пса ковбаса, не для kota сапо», — згадав народну мудрість комірник у переддень Нового року.
- Анонімник твердо пообіцяв, що в новому році наклепів більше не писатиме: він придбав друкарську машинку.

Борис СЛЮСАР.

м. Світловодськ.

СЦЕНА, ЕКРАН, АРЕНА

В ЗАЛІ МУЗИЧНОГО училища на любителів класики 24 грудня чекає зустріч з музикою Чайковського і Гершвіна. На вечір фортепіанної музики вас запрошує соліст Запорізької обласної філармонії Олександр Хилко. Початок концерту о 18 ГОДИНІ.

Увага! Увага! Друзі театру запрошує «РЕЗОНАНС». Улюблена стара добра казка про Попелюшку і загублений кришталевий черевичок заворожить ваші серця добротою, посмішкою, сумом, красивими почуттями. І тріпотітиме це 29 ГРУДНЯ о 19 ГОД. 30 ХВ. в актовому залі педагогічного інституту імені Пушкіна.

12

МОЛОДИЙ КОМУНАР

23 грудня 1989 року

Наша преса, правда, нешироко, вже розповідала про незвичні властивості московського екстрасенса Володимира Івановича Сафонова. Людина ця, дивлячись на фото чи слухаючи чийсь розповідь про іншого, точно визначає, чим хворіє людина, які в неї є чи були травми, жива вона чи ні. Причому, не тільки про людей, які живуть зараз, може точно повідомити Володимир Іванович, а й про тих, які жили сотні і навіть тисячі років тому. Ось як писав один з київських журналістів про свої відвідини Сафонова в газеті «Молодь України»: «Те, що бачив, просто приголомшувало: Сафонов дивився ніби не на фото, а в якесь дивовижне дзеркало чи на екран, де «бачив» людей, що в цей час перебували за тисячі кілометрів звідси, а деяких не було навіть в живих. У моїх знайомих, приміром, Сафонов помічав такі деталі, на які я й за багато літ не звертав уваги: що полюбляють одягати, яка в них хода тощо. Називав місця травм, деякі хвороби, перенесені в минулому, й нинішні. Щодо окремих недугів вказав, від кого з батьків вони успадковані. Як пізніше з'ясувалося: без жодної помилки».

Звісно, у такої людини є багато бажаних побувати, сотні, тисячі листів пишуть йому люди з усіх куточків країни. Декому Сафонов допомагає, але загалом Володимир Іванович вирішив відмовитися від листування і будь-яких контактів з прохачами. І не тому, що не хоче допомогти, навпаки — щоб допомогти всім. Бо навіть якщо приймав відвідувачів цілодобово, й тоді не задовольняв би їх відсотка прохань. Володимир Іванович вихід бачить у передаванні свого вміння молодим екстрасенсам, а в тому, що їм під силу таке — в цього сумнівів немає. А передавати це вміння вирішив через книги.

Нині в одному з московських видавництв готується до друку його книга «Несусвітна реальність», де Сафонов викладає свої думки з приводу феномену діагностування. Автор, грунтоуючись на власному досвіді, результатах численних експериментів, вважає, що те, що ми нині називаємо біополем людини, після її смерті не зникає, а переходить у так званий «банк даних», де й зберігається у вигляді впорядкованого вигляду. В разі потреби ця інформація можна взяти, як книгу з полиці. Цим він і пояснює, приміром, своє «бачення» того, чим хворіли відомі люди і від чого вони померли 100, 200, тисячу років тому. Причому, така інформація є про всі матеріальні об'єкти, які колись існували на Землі.

Нам це може здатися неймовірним, але Сафонов — МАТЕРІАЛІСТ за намірами і готовий відкрито дискутувати з науковцями, які вестимуть дискусію, а не огульно відкидати.

Уривки з книги В. І. Сафонова ще ніде не друкувалися. Вперше вони, з люб'язної згоди автора, з'явилися в українській республіканській пресі: недавно їх опублікувала «Молодь України» (і має намір продовжити співробітництво з Сафоновим), повністю розділи «Несусвітної реальності» публікуватиме журнал «Знання та праця».

Запропоновані читачам «Молодого комунара» розділи з нової книги Володимира Сафонова «Несусвітна реальність» теж публікуються вперше.

МОЖЛИВОСТІ БІОДІАГНОСТИКИ В ГАЛУЗІ КРИМІНАЛІСТИКИ

Одна з сторони можливостей біодіагностики виявилася досить ефективною, на мій погляд, в галузі криміналістики. І справді, біодіагностика

дозволяє за фотознімком майже безпомилково визначити, жива чи мертва жертва злочину, живий чи мертвий злочинець, стан його здоров'я, перенесені травми чи операції, тобто з'являється можливість визначити деталі, які можуть

полегшити розшук злочинця і загалом ведення слідства. Виявлення в особі, яка розшукується, конкретних нинішнього або минулого захворювання, травми, дозволяє наочно розшукати взяти довідку в лікарнях, клініках. Діагностика за ністиновими рештками, за реконструкцією образу дає можливість встановити належність рештків людини, яка вважається зниклою.

Що стосується визначення місця знаходження особи, що розшукується за належними їй речами, то великим і переконливим досвідом в цій галузі я не володію, але гадаю, що не всі про це розповіді — витвір фантазії, оскільки можна уявити таку можливість в окремих, специфічно обдарованих екстрасенсів (наприклад, у покійного інженера Жерара Круазе).

Нижче мова піде про факти, цікаві, на мою думку, не з точки зору детективної белетристики, а з позицій поглиблення інтересу до паранормального для матеріалістичного осмислення несусвітної реальності. В цих випадках й діагностував за зображенням та уявою посередників без участі осіб, зображених на фотографіях, бо в більшості випадків їх не було в живих.

Обов'язковою умовою для виконання цієї процедури є можливість підтвердження або ні прижиттєвих захворювань, виявлених мною, бо справедливості моєї діагностики в цьому плані слугувати ніби підтвердженням основного — **ВИЯВЛЕННЯ «ЗОНИ СМЕРТІ» АБО «ЖИТТЯ»** розшукуваної людини.

1980 року до мене приїхав з Краснодара доктор технічних наук Г. з дружиною. Мета візиту — прохання допомогти позбутися від тяжкого стану депресії. Г. неодноразово лежав у психіатричних лікарнях, але його стан не поліпшувався, не вдавалося добитися стабільності. На жаль, в таких випадках важко допомогти нетрадиційними методами.

Через кілька місяців дружина Г. написала мені, що її чоловік зник, пошуки нічого не дали. У мене була фотографія Г. залишена ними в день візиту до мене для моїго, як вони чули, впливу на відстані. Втім, я й так добре запам'ятав обличчя цієї людини.

Довелось направити в Краснодар сумного листа з роздумами-результатами діагностики за фотознімком. Мені було зрозуміло, що Г. мертвий, а його тіло знаходиться у воді. Остання обставина чомусь нав'язливо піднізувалася. Більше того, він не просто десь у воді, а конкретно в Краснодарській водоймі, яку я не раз бачив, буваючи в Краснодарі по службі.

Наприкінці липня 1982 року одержав від дружини Г. листа: «Ви мали рацію: Микола Васильович... наклав на себе руки 24 квітня 1981 року. Його рештки знайшли в глухом лісі, на схилі видоліниці. Впізнали за документами, які він загорнув у три целофанових пакети й поклав біля себе, та за залишеним передсмертним листом. Лежав він дійсно в сирому місці, але не у воді».

[Далі буде].

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.

На украинском языке.

НАША АДРЕСА:

316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-65; секторів: комуністичного виховання — 4-66-79; культури і моралі — 4-64-21; комсомольського життя й економіки — 2-04-84; учнівської і студентської молоді та військово-патріотичного виховання — 2-59-82; соціальних проблем — 2-29-92; фотолaboratorії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

В. о. редактора

І. КУЦЕНКО.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

БН 03054.

Газета виходить щосуботи.

Індентс 61103.

Зам. № 581.

Тираж 53 200.